

savadní § 150 zákona, pokud jde o ustanovení, že nemocenská pojišťovna není povinna hraditi jakékoli výlohy za léčení a ošetřování příslušníků rodiny ve veřejných nemocnicích. Poskytne-li ale pojišťovna toto léčení a ošetřování, je povinna platiti po dobu jednoho roku pouze 2 Kč denně. Pokud jde o nezaplacený zbytek ošetřovacích výloh za příslušníky rodiny, může veřejná nemocnice vymáhati jej podle všeobecných předpisů o náhradě ošetřovacích výloh ve veřejných ústavech léčebných.

Pokud jde o pojistné případy nemocenského pojištění, vzniklé před účinností novely, platí dosavadní ustanovení zákona č. 221/1924, ve znění první novely č. 184/1928, o dávkách.

Dlužno upozorniti, že zákonem č. 146/1934 byla vládnímu nařízení č. 112/1934 (druhá novela), vydanému na základě zákonů o mimořádné moci nařizovací, propůjčena platnost zákona.

Právě uvedený zákon a vládní nařízení nabývají účinnosti dnem 1. VII. 1934.

Vládním nařízením č. 143/1934 byl změněn odst. 1. a 2. § 95 a) vl. nař. č. 112/1934 potud, že dosavadní sazba 4·8% středního denního výdělku, při které pro nem. pojišťovny platilo ustanovení o sníženém nemocenském po dobu prvních 14 dnů, byla změněna číslicí 5%, kterážto výhoda platila od 1.—15. VII. pouze pro nem. pojišťovny se sídlem ve Velké Praze.

Dosavadní ustanovení § 95 a), odst. 1. nař. vl. č. 112/34 o sazbě 4·8% platí nyní pouze pro zemědělské nem. pojišťovny.

Je pochybno, zda se ustanovení zákona č. 146/34 vztahují též na nař. vl. č. 143/34. Změny, provedené v § 95 a), odst. 1. a 2., nebyly pojaty do návrhu vlády č. 2690 a ze znění zákona č. 146/1934 je míti za to, že proti zákonu, kterým znění § 95 a) bylo schváleno podle nař. vl. č. 112/34, stojí nová úprava odst. 1. a 2. podle nař. vlády č. 143/34. Námitky proti této změně zákona mohou míti pouze teoretický význam, protože zajisté nebude žalob pojištěnců, když se nařízením vlády upravují jejich nároky příznivěji, a pokud jde o pojištěnce zemědělských nem. pojišťoven, zůstává stav podle zákona, tedy situace nezhoršená.

Ustanovení nař. vlády č. 143/34 nabývají účinnosti dnem 15. VII. 1934 a pro pojistné případy z mezidobí 1.—15. VII. platí původní ustanovení § 95 a), odst. 1. a 2., že se totiž u všech nem. pojišťoven, které vyměřují pojistné vyšší než 4·8% — ve Velké Praze vyšší než 5% — středního denního výdělku, po dobu prvních 14 dnů vyplácí snížené nemocenské.

Nehledíc k administrativním obtížím a snad i sporům u rozhodčích soudů, je již nepraktický rozdíl v posuzování pojistných případů podle zák. č. 146/34 a vl. nař. č. 143/34, a to pouhým uplynutím 17 dnů po 15. VII. Dnem 31. VII. nastala již jednotnost, ačli se tak nestalo dříve tím, že nem. pojišťovny, kromě zemědělských, které mají sazbu 4·9 a 5%, vyplácely dnem 15. VII. nesnížené nemocenské podle § 95 i těm pojištěncům, kteří se před 15. VII. stali neschopnými k práci.

Z rozhodnutí ve věcech pracovních.

Služební smlouva

§ 1151. 764.

Spolkový funkcionář není bez dalšího ke spolku v poměru služebním, třebaže dostává za svou činnost odměnu. Rozh. nejv. soudu z 6. IV. 1934, R II 11/34, Váž. obč. 13432.

Podle § 1151 obč. zák. vznikne služební smlouva, je-li někdo smluvně zavázán konati jinému po určitou dobu služby, a jde-li při služební smlouvě o trvalý poměr závazkový mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. O zvoleném spolkovém funkcionáři, jenž vykonává svěřenou mu funkci spolkového pokladníka, nelze bez dalšího podkladu tvrditi, že jest ke spolku v poměru služebním a že jest jeho zaměstnancem. O žalovaném nebylo prvním soudem zjištěno a nebylo to ani tvrzeno, že ujednal se žalujícím spolkem služební smlouvu, a z pouhé okolnosti, že dostával za svou činnost spolkového pokladníka peněžitou odměnu, neplatí ještě, že byl k žalujcímu spolku v poměru služebním, neboť i činnost spolkového funkcionáře může býti honorována, podobně jako na příklad činnost zmocněncova při úplatném zmocnění podle § 1004 obč. zák. Pro posouzení právní otázky, zda jde o spor ze smlouvy služební, nemá rozhodujícího významu, jak žalovaný v odvolání

označoval svůj poměr k žalujcímu spolku, neboť tuto otázku musí řešiti soud samostatně, nejsa vázán právními názory stran.

§ 1151. 765.

Pokud jest provisiho zástupce považovati nikoliv za zaměstnance určité firmy, nýbrž za samostatného obchodníka.*) Rozh. nejv. soudu z 20. XII. 1933, R I 1247/33, Váž. obč. 13156.

Pro poměr služební (pracovní) je příznačné, že předmětem smlouvy jsou služby (práce) jako takové, nikoliv jejich výsledek, a že v příčině konání služeb (prací) jest zaměstnanec vázán řídit se rozkazy zaměstnavatelovými, čímž vzniká poměr zaměstnancovy vázanosti a podřízenosti, pokud jde o jeho činnost, vymezenou služební

*) Boh. A 10.076 (rozh. z 15. X. 1932 č. 15.625, v »Prac. právu«, roč. XII., č. 504): Služební poměr jako předpoklad pojistné povinnosti podle § 1 zák. č. 89/20.

Boh. A 9144 (rozh. z 24. III. 1931 č. 4641, v »Prac. právu«, roč. X., č. 231): I. Hospodářská závislost není podstatným pojmovým znakem smlouvy služební. — II. Podléhá zástupce pojišťovny pensijní povinnosti pojistné podle zák. č. 89/20?

Boh. A 9389 (rozh. z 23. IX. 1931 č. 12.672, v »Prac. právu«, roč. XI., č. 303): Podléhá obchodní jednatel pojistné povinnosti pensijní podle zák. č. 89/20?

(pracovní) smlouvou. Těchto předpokladů tu není podle toho, co sám žalobce ve sporu přednesl a co je ve smlouvě ze dne 8. prosince 1928, kterou byl ujednán zastupitelský poměr, o němž jde v tomto případě. Neboť podle obsahu této smlouvy nešlo žalované o to, aby si zjedнала služby žalobcovy, nýbrž aby jeho prostřednictvím získala zakázky, při čemž žalobce měl býti provisi odměňován nikoliv podle toho, zda a kolik vynaložil práce, nýbrž podle skutečného výsledku (podle získaných zakázek). Mohl pracovati podle vlastního plánu, vlastními prostředky, zdar jeho práce nešel na účet žalované, nýbrž na účet její vlastní. Že žalobce neměl býti výhradně neb i jen převážně činným pro žalovanou firmu, plyne ze smlouvy, kde žalovaná ke konci vyslovuje naději, že se žalobci podaří získati pro ni několik zakázek, ježto je ve svém oboru dobře zaveden. Převažují tu tedy znaky rozhodné pro to, že nejde o smlouvu služební (pracovní), že žalobce nelze považovati za zřízence žalované, nýbrž za samostatného podnikatele. Tu není na závalu, že mu byly smlouvou uloženy určité závazky, zejména, že převzal na sebe povinnost veškeré zakazníky a zájemníky firmy podle potřeby navštívit a firmě o výsledku těchto návštěv zaslati zevrubně zprávy, že žalobci bylo se řídití prodejními cenami firmou mu předepsanými, že směl bez svolení firmy poskytovat slevy jen do 10%, a že podle smlouvy poměr jí založený může býti zrušen tříměsíční výpovědí. Tyto okolnosti ani jednotlivě, ani v celku nenasvědčují tomu, že žalobce byl jako zástupce přijat do služeb žalované jako její zaměstnanec, neboť veškeré tyto smluvní podmínky se srovnávají beze všeho i s poměrem samostatného agenta. Odvolací soud správně dovodil, že závazky, které žalobce smlouvou převzal, jsou rázu jen povšechného a že nelze z nich odvozovati podřízenost jeho proti firmě. Vázanost dvoustrannou smlouvou nelze ztotožňovati s podřízeností rozkazům zaměstnavatelovým, jakou předpokládá služební (pracovní) poměr. Proto nesejde ani na tom, zda žalobce byl podle smlouvy povinen, aby byl v zájmu žalované činným v tom směru, aby pro ni skutečně získal objednávky, neboť, i kdyby tomu tak bylo, nelze z toho nic dovoditi ve prospěch žalobcův, poněvadž smlouvou převzatý závazek vyvíjeti určitou činnost nemusí za všech okolností spadat pod pojem služeb (prací), jaké má na mysli § 1151 obč. zák.

§ 1153.

766.

Ujednav se zaměstnancem, že »požitky budou upraveny podle výsledků obchodního roku tak, aby průměrný příjem činil minimálně 5.000 Kč měsíčně«, zavázal se zaměstnavatel platiti zaměstnanci nejméně 5.000 Kč měsíčně za všech okolností, ať byl výsledek běžného obchodního roku příznivý nebo nepříznivý a ať překročil k nové úpravě příjmů zaměstnancových nebo nepřekročil. Rozh. nejv. soudu z 2. II. 1934, Rv I 240/32, Váž. obč. 13.244.

§ 1153.

767.

Ustanovením § 24 zákona o stavebním ruchu jsou vyloučeny individuální pracovní smlouvy, pokud se jimi podmínky pracovní pro zaměstnance zhoršují. Rozh. nejv. soudu z 13. VI. 1934, Rv I 126/33, stejně Rv I 127/33.

Jde o otázku, platí-li v tomto případě sazba podle kolektivní smlouvy upravené nálezem rozhodčího soudu, aneb sazba mezi stranami zvlášť ujednaná.

§ 24 zák. č. 45/30 Sb. z. a n. ustanovuje, že nález rozhodčího soudu mzdového nahraňuje neb doplňuje kolektivní smlouvu a zavazuje všechny zúčastněné zaměstnavatele a zaměstnance, nebyly-li zvlášť smlouveny odlišné podmínky pro ně příznivější. V tomto případě je ujednaná sazba zřejmě příznivější pro zaměstnavatele, avšak méně příznivá pro zaměstnance, a proto popírá žalobce platnost individuálního ujednání, přičiněho se hromadně smlouvat, žádaje mzdu podle kolektivní smlouvy, pokud se týče její úpravy rozhodčím soudem.

Gramatikální výklad zákonného ustanovení (§ 24 cit. zák.) může býti pochybný, neboť nebudou se zřejmě případy, kde by odchylka individuální smlouvy kolektivně smluvní normy byla ve prospěch obou smluvních stran. Bude proto třeba se obíratí otázkou, jak k uzákonění dotčeného § 24 došlo a jaký cíl tím vlastně zákonodárce sledoval.

První zákon o stavebním ruchu (z 11. března 1921, č. 100 Sb. z. a n.) zavedl v druhé kapitole rozhodčí soudy mzdové, jejichž účelem mělo býti upravení pracovního a služebního poměru v živnostech stavebních, jakož i podnikcích vyrábějících a dopravujících stavební hmoty.

Podle § 16 byly tyto soudy povolány, aby vykládaly smlouvy kolektivní, rozhodovaly spory vzniklé ze smlouvy pracovní a aby stanovily podmínky pracovní, zejména mzdové, pokud se tak nestalo kolektivní smlouvou. § 15 ustanovuje, že na řízení rozhodčího soudu jest užití obdobně různých tam vyznačených ustanovení zákona ze dne 5. prosince 1919, č. 655 Sb. z. a n. o rozhodčích komisích pro úpravu služebního poměru zřízenců v kovodělném průmyslu, najmě § 11, podle něhož rozhodčí komise nahraňuje služební smlouvu mezi zaměstnavateli a zřízenci, na něž se nález vztahuje, pokud služební smlouva není pro zaměstnance příznivější.

Z těchto ustanovení vychází zřejmě najevo, že změnitelnost kolektivní smlouvy měla býti připuštěna výlučně jen na prospěch zaměstnance.

Další zákony o stavebním ruchu (ze dne 27. ledna 1922, č. 45 Sb. z. a n., ze dne 25. ledna 1923, č. 35 Sb. z. a n.) jsou v podstatě totožné, pokud se aspoň hořejších ustanovení týče. K zákonu č. 35/1923 bylo vydáno rozhodnutí nejvyššího soudu ve sb. n. s. č. 5746, kde se praví: rozhodčí nález jest považovati pro súčasťné strany za náhradu služební smlouvy mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, má význam kolektivní smlouvy. Nález rozhodčího soudu upravuje pracovní poměr pro všechny súčasťné, a nichž pak jest, by se domáhali u řádných soudů práv z něho plynoucích. Dohodou stran ať s jednotlivci, ať s jejich organisacemi nelze aspoň v neprospěch zaměstnanců měniti pracovní podmínky stanovené nálezem rozhodčího mzdového soudu.

Pozoruhodná změna byla přivoděna zákonem ze dne 7. dubna 1927, č. 44 Sb. z. a n. Hlava druhá tohoto zákona má ustanovení o rozhodčích soudech mzdových v živnostech stavebních, převzatá téměř beze změny ze zákona č. 35/1923 Sb. z. a n., ale soustavněji uspořádaná. Ustanovení o řízení, která byla v dosavadních zákonech o stavebním ruchu odbyta poukazem na obdobu s ustanovením zákona č. 655/1919 Sb. z. a n. (týkajícího se zřízení rozhodčí komise pro úpravu služebního poměru zřízenců v kovodělném průmyslu), byla v novém zákoně rozvedena (důvodová zpráva tisk posl. sněm. č. 851 z roku 1927). § 24 dotčeného zákona obsahuje ustanovení, že nález rozhodčího soudu mzdového nahraňuje kolektivní smlouvu a zavazuje všech-

ny zúčastněné zaměstnavatele a zaměstnance, nebyly-li pro ně smlouveny odlišné podmínky. Důvodová zpráva nevysvětluje a neodůvodňuje tuto odchylku od textu dřívějších zákonů, uvádějíc v tomto směru pouze, že obdobné užívání ustanovení zákona č. 665/1919 Sb. z. a n. na řízení před rozhodčími soudy mzdovými zavdávalo podnět k mnohým pochybnostem, bylo-li zhusta vůbec možným, a že podle poznatků práce byla ustanovením o řízení zjednodušena a zlepšena (viz též důvodovou zprávu k vládnímu návrhu tisk. posl. sněm. č. 460/1925).

Z důvodové zprávy lze tedy vyčísti, že zákonodárce v otázce, o kterouž jde, nepomýšlel na nějakou zásadní a důležitou změnu dosavadních zákonů o stavebním ruchu, a že zejména nechtěl novým ustanovením v oboru stavebních živností zavést zásadu úplné zaměnitelnosti kolektivních smluv individuálními dohodami, jež byla v dřívějších zákonech o stavebním ruchu omezena v prospěch zaměstnanců právě proto, aby »sloučeny byly zájmy zaměstnanců a zaměstnavatelů« a i tím docílena »stabilita mezd a cen..... k ozdravení našich hospodářských poměrů« (tisk. senátu 565/21). Zákonodárci tanulo patrně na mysli, že v první řadě rozhodují kolektivní smlouvy, a že pokud takových není, nahraňuje je nálezh rozhodčího soudu. Tomu nasvědčuje i ustanovení § 13 zák. a leží na bíte dni, že by očekávaných hospodářských účinků (stabilita mezd a cen) nemohlo býti dosaženo, kdyby mělo býti připuštěno, aby pracovní a mzdové poměry byly upraveny v každém podniku zvlášť různými individuálními dohodami mezi zaměstnavatelem a jeho zaměstnanci.

Tomuto úmyslu zákonodárcovu, omeziti svobodu v oboru stavebních živností, byl dán zřejmý výraz v zákoně o stavebních ruchu z 26. března 1928, č. 43 Sb. z. a n., který celkem převzal ustanovení předešlého zákona z roku 1927, a § 24 nařizuje, že nálezh nahraňuje nebo doplňuje kolektivní smlouvu a zavazuje zúčastněné zaměstnavatele, nebyly-li zvlášť smlouveny odlišné podmínky pro ně příznivější.

Bud' ještě připomenuto, že vládní návrh (tisk. posl. sněm. č. 1473/1928) neobsahoval tento odlišný text, nýbrž převzal § 24 v dosavadním doslovu ze zákona č. 44/1927 Sb. z. a n. Změna textu, jak byl uzákoněn, byla teprve usnesena sociálně-politickým výborem (tisk. posl. sněm. č. 1484/1928), aniž by výbor měl za nutno odvodniti dotýčný nový doslov.

Zákon č. 45/1930 Sb. z. a n. převzal ustanovení zákona č. 43/1928 o rozhodčích soudech mzdových beze změny.

Podle toho, co dosud vylíčeno, nelze o tom pochybovati, že v dotčených ustanoveních zákonů o stavebním ruchu jde o pozitivní uznání smlouvy kolektivní, které se najde i v jiných zákonech československých (na příklad čís. 82/1920 o pracovních poměrech domovníků, čís. 155/1921, jímž se mění § 1154 lit. b) obč. zák., 91/1918 o osmi-hodinové době pracovní, čís. 144/1920 a 330/1921 o závodních organizacích), a ježto uznána-li kolektivní smlouva za platnou, normativní obsah kolektivní smlouvy automaticky vchází do individuálních smluv pracovních příslušníky sdružení uzavíraných, měla býti rozřešena otázka, zdali a za jakých předpokladů lze individuální pracovní smlouvou vyloučiti účinnost kolektivně-smluvní normy. Podle vzorů jiných podobných zákonů v cizozemsku vytvořila se v pracovním právu všeobecná mínění, že taková zaměnitelnost se připouští toliko na prospěch zaměstnanců jako hospodářsky slabších, a této myšlenice chtěl patrně

zákonodárce dáti výraz i v sporném ustanovení § 24, jež lze tedy vykládati v ten způsob, že vylučuje individuální pracovní smlouvy, pokud se jimi podmínky pracovní pro zaměstnance zhoršují (Slovník veřejného práva čls., II. vydání, strana 200).

§ 1153.

768.

Z toho, že se dělník hlásil do práce v jiném továrním oddělení dobrovolně, znaje pracovní a mzdové poměry v něm, nelze nepochybně usouditi, že projevil mlčky svou vůli, že jest srozuměn i s nižší mzdou v tomto oddělení vyplácenou.

Pokud potřeboval dělník bez své viny pro přikázané akordní práce delší dobu než normální. Rozh. nejv. soudu z 22. II. 1934, Rv I 240/34, Váž. obč. 13.306.

Při přezkumu napadeného rozsudku po stránce právní jest vycházeti ze skutkových zjištění, jež mu byla položena za základ. Odvolací soud zjistil jako nesporné, že při zařazení žalobce do práce v jiném továrním oddělení nebylo s ním učiněno o mzdě žádné ujednání, jež by se odchylovalo od platné tarifní smlouvy. Při posuzování žalobního nároku na nedoplatek mzdy jest proto přihlížeti k tarifní smlouvě, neboť z pouhé skutečnosti, že se žalobce hlásil do práce v jiném továrním oddělení dobrovolně, znaje pracovní a mzdové poměry v něm, nelze po uvážení veškerých okolností usouditi způsobem veškeré pochybnosti vylučující, že tím žalobce projevil mlčky podle § 863 obč. zák. svou vůli, že jest srozuměn i s nižší mzdou v tomto oddělení vyplácenou. Jde tudíž jen o výklad bodu IV. tarifní smlouvy, namně jeho pátého odstavce, v němž jest ustanoveno, že dělníci, kteří bez vlastního zavinění potřebují k akordním pracím dobu delší než normální, nesmějí býti na výdělků zkráceni, a že tudíž obdrží vyplácenu svou hodinovou mzdu s příplatkem 10%. Toto smluvní ustanovení bylo v napadeném rozsudku správně vyloženo, a bylo ho na souzený případ odvolacím soudem právem použito. V té příčině stačí odkázati dovolatelku na výstižné důvody napadeného rozsudku, jež nebyly jejími vývody nijak vyvráceny. Jen se k nim dodává, že nezáleží na tom, že se žalobce dobrovolně hlásil ku práci v jiném továrním oddělení, neboť rozhodným jest, že byl žalobce na svou přihlášku žalovanou firmou do tohoto oddělení skutečně zařazen, čímž mu bylo jeho zaměstnavatelkou uloženo, by tam příslušné práce vykonával. Kdyby byla žalovaná firma zamýšlela přiděliti žalobce do jiného továrního oddělení s výhradou nižší mzdy, než měl dosud, bylo na ní, by tuto svou vůli proti žalobci zřetelně projevila, což se však podle zjištění odvolacího soudu vůbec nestalo.

§ 1153.

769.

Zaměstnanec, přijatý do služeb jako šofér nákladního auta, podřa okolností případu povinný je bez nároku na zvláštní odmenu pomáhat druhému robotníkovi při nakládání a skládání tovaru. Rozh. nejv. soudu z 3. I. 1934, Rv III 1048/32, Právny Obzor 1543.

Služební nebo pracovní povinnost objednaného dělníka, nebyla-li předem určena ve všech podrobnostech, nemůže se stavěti cize k běžným potřebám hospodářského života, jak to činí dovolací žádost, chtějíc povinnou práci řidiče nákladního auta, kterým obchodní závod dává rozvážeti zboží jen s jedním dělníkem, omeziti na pouhé řízení vozu a vyloučiti každou pomoc tomuto dělníku

při nakládání a skládání zboží. Povinnou práci musí se v takovémto případě rozemči každá práce, která se obyčejně koná v tom kterém zaměstnání, a která, pokud nevyžaduje nemírného přepínání sil, vyhovuje úkolu, ke kterému byl dělník do práce vzat.

Podle tohoto názoru na povinnou práci a se zřetelem k ostatním zjištěným okolnostem tohoto případu byl řidič nákladního auta povinen pomoci druhému dělníku při nakládání a skládání zboží a nebyla to práce jeho smluvní pracovní povinnosti tak cizí, za jakou ji chce pokládati.

§ 1153.

770.

Zamestnanec je povinný nahradit zamestnávateľovi kúpnú cenu vecí, ktoré objednal jeho menom, ale bez jeho zmocnenia a dodatočného schválenia a za ktoré bol zamestnávateľ — bez toho, že by ich bol prevzal alebo použil — povinný zaplatiť. Rozh. nejv. soudu z 24. X. 1933, Rv IV 223/32, Právny Obzor 1454.

§ 1158.

771.

Jde o služební smlouvu, ujednanou na určitou dobu, bylo-li ujednáno, že zaměstnání skončí koncem pracovní sezony.

Skončením služebního poměru uplynutím doby zanikají povinnosti, které má zaměstnavatel podle § 1154 b) obč. zák. Rozh. nejv. soudu z 1. VI. 1934, Rv I 581/34.

Jádro sporu jest v otázce, zda služební poměr žalobcův byl ujednan na určitou dobu ve smyslu § 1158, odst. 1., obč. zák. Podle § 1158, odst. 1., obč. zák. končí služební poměr uplynutím doby, na kterou byl ujednan. K ujednání doby trvání služebního poměru ve smyslu tohoto předpisu se nevyžaduje, aby její konec byl již dopředu přesně určen podle kalendáře. Služební poměr na určitou dobu jest tu i tehdy, je-li jeho časové omezení aspoň přibližně poznatelné způsobem každou pochybnost vylučujícím (§ 863 obč. zák.) a je-li doba trvání smlouvy určitelná podle objektivního měřítka, nejsou ponechána libovolnému nazírání některé ze smluvních stran. Záleží tudíž jen na tom, aby vůle stran nedopouštěla pochybností, že takový služební poměr nemá býti poměrem bez určitého trvání, nýbrž že má potrvati po omezený, byť prozatím podle kalendáře neohraničený čas, o jeho skutečné délce obě strany prozatím ani nemusí míti jistotu.

V souzeném případě bylo odvolacím soudem zjištěno, že žalobce byl přijat do práce u žalovaného v roce 1931 jako akordní dělník v cihelně, ve které byly konány jen práce sezonní, že tyto sezonní práce skončily koncem listopadu 1931 a že žalobci bylo ještě před jeho onemocněním výslovně oznámeno účetním žalovaného, že po skončení pracovní sezony nebude v podniku dále zaměstnán. Z toho plyne, že i žalobci musilo býti známo, že jeho služební poměr, jako akordního dělníka v cihelně, ve které se pracuje jen v určité sezóně, nemá býti poměrem bez určitého trvání, nýbrž že má potrvati jen po dobu omezenou prováděním sezonních prací cihlářských, jejichž trvání bylo i pro něho, jako odborného dělníka, aspoň přibližně poznatelné. Jest proto uznati za správný závěr odvolacího soudu, že služební poměr mezi žalobcem a žalovaným se skončil uplynutím doby, na kterou byl ujednan, totiž uplynutím pracovní sezony koncem listopadu 1931.

Není sporné, že žalobce onemocněl a stal se k práci neschopným dne 17. listopadu 1931. Za první dva týdny nemoci, t. j. za dobu od 17. li-

stopadu do 1. prosince 1931, mu nárok podle druhého odstavce § 1154 b) obč. zák. nepřísluší a pro dobu potom následující zanikl zaměstnavatelský závazek v § 1154 b) obč. zák. stanovený podle § 1156 b) obč. zák. skončením služebního poměru již koncem listopadu 1931. Byla proto žaloba nižšími soudy právem zamítnuta.

Posuzuje-li se věc s právního hlediska právě vyloučeného, nemají významu dovolatelské vývody o tom, že nebylo ujednáno vyloučení výpovědi, že by takové ujednání ani nemělo účinku pro obor ustanovení § 1154 b) a 1156 b) obč. zák. a že žalobci nebyla dána výpověď.

Dr. Schweb.

§ 1158.

772.

Ak bola medzi zamestnávateľom a obchodvedúcim hospodárskeho liehovaru smlúvaná výpoveď šesť týždňová s doložkou, že v prípade výpovedi so strany zamestnanca nemôže jeho vystúpenie zo služby nastať pred dokončením kampane, nemôže ani zamestnávateľ dať zamestnancovi takú výpoveď, podľa ktorej by služebný pomer prestal pred dokončením kampane. Rozh. nejv. soudu z 12. I. 1934, Rv III 707/32, Právny Obzor 1551.

§ 1162.

773.

Není důvodem k okamžitému propuštění hudebníka (pianisty), opozdil-li se dvakrát o několik málo minut při koncertech v kavárně. Rozh. nejv. soudu z 23. II. 1934, Rv I 1785/32, Váž. obč. 13.316.

§ 1162.

774.

I. Ak bola zamestnancovi zaručená nepreložitelnosť z určitého miesta, zamestnávateľ nie je oprávnený okamžite ho prepustiť z dôvodu, že odoprel konať službu v inom mieste.

II. Ak bola v mieste, pre ktoré bola zamestnancovi zaručená nepreložitelnosť, zrušená filiálka zamestnávateľa a zamestnanec odopere službu v inom mieste, môže zamestnávateľ zrušiť služebný pomer riadnou výpoveďou bez ohľadu na to, že zamestnanec má definitívnu. Rozh. nejv. soudu z 22. XI. 1933, Rv III 1062/32, Právny Obzor č. 1492.

Dovolená.

775.

Rokem pro dovolenou rozhodným jest roční období počítáno nazpět od 1. května běžného roku a úměrnost poměrně dovolené (§ 10 zák. čís. 67/1925) řídí se podle pracovní doby v tomto období a nikoliv podle trvání zaměstnání v příslušném kalendářním roce. Rozh. okr. soudu v Mostě z 22. VI. 1932, C III 314/32-5, krajského soudu v Mostě z 29. IX. 1932, Co IV 351/32-8, nejvyššího soudu z 9. června 1934, Rv I 2370/32.*)

*) Váž. o. b. 6188 (rozh. z 27. VII. 1926, R I 550, 551/26): Přerušení zaměstnání přesahující šest týdnů, přetahuje, nepřesahující šest týdnů, staví čekací dobu, při čemž nezáleží na tom, z jakého důvodu bylo zaměstnání přerušeno. Jednorocní doba §u (1) zák. (delší doba §u 2 [1] zák.), čítá se zpět od 1. května toho kterého roku. Nastalo-li do 1. května stavení čekací doby, musí napřed doba, po kterou stavení trvalo, býti po 1. květnu odsloužena a pak teprve vzniká nárok na dovolenou. Bylo-li zaměstnání přerušeno na dobu delší šesti neděl tak, že do té doby spadal 1. květen a doba přerušení před tímto dnem nečinila šest neděl, přísluší zaměstnanci nárok na dovolenou za běžný rok, jen když přerušeni zaměstnání nebylo tak dlouhé, by běžné období od 1. května do 30. září stačilo jen na doplnění čekacího roku, nýbrž i na dovolenou, ať již z tech-

Jde tu o výklad prvního odstavce § 10 zákona ze dne 3. dubna 1925 č. 67 Sb. z. a n. a zvláště, zdali pojmu »rok« lze rozuměti v smyslu kalendářního roku aneb ve smyslu pracovního roku počínajícího podle § 3 cit. zák. — nejde-li o rolnictví — dnem prvního května každého běžného roku.

Podle materiálů (tisk N. S. R. Čs. č. 5112/1925) bylo úmyslem zákonodárce rozšířiti výhody placené dovolené, do té doby jen určitým kategoriím zaměstnanců poskytnuté, na širší okruh zaměstnanců a tak docílit, by úpravou placených dovolených byla zvýšena tělesná a mravní zdatnost dělnictva a tím chuť k práci.

Proto bylo každému trvalému zaměstnanci po jednorocním nepřetržitějším zaměstnání v témže podniku zajištěna dovolená (§ 1) a to v trvání nejméně šest dnů »v roce«, pokud se týče po delší době nepřetržitějším zaměstnání v témže podniku sedm, případně osm dnů (§ 2), kterážto dovolená udílí se zpravidla v období od prvního května do konce září (§ 12, odst. 1 cit. zák.). Podle § 3 je pro určení nároku a výměry dovolené rozhodujícím, není-li jinak mezi stranami smlouvy, den prvního května běžného roku, t. j. zaměstnanec má nárok na dovolenou, resp. nárok na určitou výměru dovolené jen tehdy, pakli prvního května byl v témže podniku nepřetržitě zaměstnán jeden rok, případně deset roků neb 15 roků. Byly-li tyto podmínky splněny dne prvního května, nabyl nároku na dovolenou v tomto běžném roce, a to v období od prvního května do prvního září.

Právě proto, že při určení podmínek nároku se přihlíží ku dni prvního května, správněji k poměrům, jak se vyvinuly v období od prvního května jednoho roku až do 30. dubna následujícího roku (poměry za minulého pracovního roku), bylo třeba dalšího ustanovení, jak postupovati u zaměstnance, který byv za tohoto období v podniku zaměstnán, přece rozhodujícího dne prvního května se tam nedočkal, ježto jeho pracovní poměr již dříve byl výpovědí rozváznán, neboť zásadní myšlenky odůvodňující instituci placených dovolených nepřipouštějí, aby takový zaměstnanec byl úplně zbaven dobrodíní dovolené. Z tohoto důvodu ustanovuje první odst. § 10, že takový zaměstnanec má nárok na poměrnou část dovolené, odpovídající »pracovní době v roce pro dovolené rozhodné«. Rokem pro dovolenou rozhodným jest však — jak doličeno — roční období počítáno nazpět od prvního května běžného roku, v němž se má udělit dovolená, a úměrnost alikvotní dovolené řídí se tudíž podle pracovní doby v tomto období a nikoliv podle trvání zaměstnání v příslušném kalendářním roce, které nemá význam ani pro nárok na dovolenou, ani pro její výměru.

Hledě k těmto úvahám, vyslovil nejvyšší soud v rozhodnutích ve Sb. n. s. č. 6183 a 11163 právní názor, že »rokem« v § 10 není rok kalendářní, nýbrž služební (pracovní) rok. Ježto žalobce podle zjištění nižších soudů dostal výpověď z práce před nastoupením dovolené a jeho pracovní poměr končil dne 22. března 1932, má tedy nárok na poměrnou placenou dovolenou. Označíme-li alikvotní část písmenem A, pracovní dobu písmenem B, dobu dovolené podle § 2 písmenem P a

plnou pracovní dobu písmenem R, jest možno ustanovení prvního odstavce § 10 cit. zák. vyjádřiti touto úměrou.

$$A : P = B : R, \text{ čili } A = \frac{P \cdot B}{R}, \text{ nebo}$$

$$\text{v tomto případě } 6 \times 9 \frac{22}{30} = 4.86.$$

Nárok zaměstnancův na placenou dovolenou skládá se ze dvou složek:

a) nárok na volnou prázdninovou dobu, b) na zaplacení úplaty ve smyslu § 9 za této doby prázdninové. Zrušením služebního poměru sešlo sice s nároku ad a) uvedeného, nedotčen zůstal však nárok ad b), o jehož výši v souzeném případě mezi stranami není sporu.

Žalobce může se tedy na žalované důvodně domáhati zažalované částky. Tento výklad zákona je též ve shodě s ustanovením jiným podobných zákonů. Stačí tu poukaz na § 17 zákona o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910 ř. z. č. 20, kde pojmu »rok« je též rozuměti ve smyslu »služebního roku« (Mayer-Grünberg. Kom. str. 214), dále na zákon ze dne 1. července 1921 č. 262 Sb. z. a n., týkající se placených dovolených pro dělníky při dolování na vyhrazené nerosty, kde se rovněž co do určení nároku na dovolenou (»podmínek« nároku) hledí k pracovnímu období (viz § 3, 4).

Žalované dlužno dáti v tom pravdu, že při hořejším výkladu nelze se vyvarovati různých obtíží a nesrovnalostí, avšak výkladem, z něhož nejvyšší soud vychází, je nejlépe vyhověno úmyslu zákonodárcově a požadavkům denního života, by dělníku byla v služebním roce poskytnuta možnost zotavení se bez ztráty výdělků a aby dělníku právo to bylo zachováno i v případě, že bez vlastního zavinění musel opustiti služební místo, na kterémž si již zasloužil poměrnou část nároku dosavadní prací.

F. Šrámek.

Pozn. Srov. k tomu kromě Váž. obč. 6188 a 11163, judikaturu uveřejněnou v »Pracovní právu«, roč. X., str. 31, 68 a 145, roč. XII., str. 143, jakož i dále: Dr. Otto Brexl, Zur Frage des verhältnismässigen bezalteten Urlaubes (»Richterzeitung«, roč. XII., str. 231 n.), dr. Horner v »Juristen Zeitung«, roč. X., str. 69, J. Hlaváček, Náhrada za dovolenou podle zák. č. 67/25 (»Odborové sdružení«, roč. XXXIV. č. 8), »Mitteilungen des Deutschen Hauptverbandes der Industrie«, roč. XI., str. 877.

Živnostenští pomocníci

§ 99. 776.

I. Na povaze učební smlouvy nemění nic okolnost, že učen vedle učňovských prací konal učebnímu pánu i vedlejší služby v domácnosti a v hospodářství.

II. I učedníci mohou dostávatí mzdu, bylo-li její placení ujednáno.

III. Nedostatek písemné formy nemá v zápětí neplatnost učební smlouvy. Rozh. nejv. soudu z 21. IV. 1934, Rv I 84/33, Váž. obč. 13481.

Nižšími soudy bylo zjištěno, že žalobkyně byla u společnosti obchodních živností přihlášena jako učen a že v obchodě žalovaného Bohumila Š-a za byt a stravu s povinností otce žalobkyně, platiti pensijní pojištění, že žalobkyně byla u okresní nemocenské pojišťovny přihlášena jako

niekých důvodů by tato byla udělena až po tomto období.

Váž. obč. 11163 (rozh. z 20. XI. 1931, Rv I 1429/30, v Prac. právu, roč. XI. č. 322): Zaměstnanec jest ponechán na vůli, zda se chce domáhati dovolené. Zaměstnavatel není povinen, by mu ji nabízel a využíval. Zaměstnanec pozbývá nároku na dovolenou, neuplatní-li své právo na ni v tom kterém služebním roce. Zaměstnanec, nenastoupivší bez důvodu dovolenou, není oprávněn žádati místo ni peněžitou náhradu.

učení a že v obchodě žalovaného Bohumila Š-a skutečně práce učňovské konala, v krámě obsluhovala a prodávala. Z těchto skutkových zjištění správně dovodily nižší soudy, že mezi žalobkyní a žalovaným byla uzavřena smlouva učební, a správně doličily, že na povaze učební smlouvy neměla nic ani okolnost, že žalobkyně vedle prací učňovských konala žalovaným i vedlejší služby v domácnosti a v hospodářství, ježto je konala též jako učednice, což podle zjištění prvního soudu je na venkově obvyklé, a bez povinnosti žalovaných k náhradě nebo odměně za ně. Jest sice pravda, že v souzeném případě nebyla mezi stranami uzavřena učební smlouva písemně, jak předpisuje § 99 živn. řádu, než nedostatek písemné formy neměl v zápětí neplatnost učební smlouvy (srov. sb. n. s. 5672, 6659).*)

Obchodní pomocníci

§ 1. 777.

Vrchní číšník, jenž má přijímat platy od hostů a dozírat na podřízený personál a jen v době nutné potřeby též obsluhovat hosty, jest obchodním pomocníkem. Rozh. nejv. soudu z 20. IV. 1934, Rv I 502/34, Váž. obč. 13.476.

Nejvyšší soud schvaluje právní názor nižších soudů, že žalobce byl obchodním pomocníkem podle zákona čís. 20/1910 ř. z., neboť nižší soudy zjistily, že byl přijat jako vrchní číšník, měl přijímat platy od hostů a dozírat na podřízený mu personál (2 číšníky a 2 pikolíky) a jen v době nutné potřeby se též účastnit obsluhy hostů. Šlo tu tedy o služby, jichž řádný výkon předpokládá školenost a dovednost s hlediska kupeckého odbornou, a jest opodstatněn i závěr odvolacího soudu, že žalobce byl zřízen převážně k vykonávání kupeckých služeb v provozování závodu žalovaného, který jako kavárnik je kupcem (srov. Sb. n. s. čís. 10.300*).

§ 6. 778.

Zaměstnavatel nebyl oprávněn žádati na vrchním číšníku, by se po dobu celého týdne omezil jen na obsluhu a aby se při tom podrobil doзору jiného zaměstnance.

Učinil-li zaměstnavatel zaměstnanci v tomto směru jen návrh a nepřijal-li ho zaměstnanec,

*) Váž. obč. 5672 (rozh. z 19. I. 1926, Rv I 1543/25): Nedostatek písemné formy nemá v zápětí neplatnost učednické smlouvy. Nepřihlásil-li učební pán učně k návštěvě pokračovací živnostenské školy a nepřidržel-li ho k návštěvě školy, jest mu z toho práv. žalobu učně o náhradu škody proti učebnímu pánu jest však pro tentokrát zamítnouti, neprodoužil-li dosud živnostenský úřad uční učební dobu pro nedostatečnou návštěvu školy. K nároku na náhradu školy proti učebnímu pánu, ježto nevydal uční včas vysvědčení a učně proto nastoupil u jiného mistra, netřeba průkazu, že ho jiný mistr byl ochoten přijati do učení jen, vykáže-li se vysvědčením svého dřívějšího učebního pána.

Váž. obč. 6659 (rozh. z 4. I. 1927, Rv I 706/26, v »Prac. právu«, roč. VII., str. 15): Učňovská smlouva, ujednaná ústně, není neplatna pro nedostatek písemné formy, leč, že se vůle stran při ujednání smlouvy nesla k tomu, že písemně sepsání smlouvy má být podmínkou její platnosti. Pokud nelze v napotomním vyplnění a podpisu blanketu učební smlouvy, jenž se odehlyoval od ústní úmluvy, spatřovati ústní úmluvu.

*) Váž. obč. 10.300 (rozh. z 7. XI. 1930, Rv II 77/30, v »Prac. právu«, roč. X., č. 155): Kupeckými službami jsou služby, jichž řádný výkon předpokládá spou v průměrných případech školenost a dovednost s hlediska kupeckého odbornou; nemusí to být činnost rázu vyššího, vyloučení jsou jen případy, kde jde o činnost záležející v úkonech podřízených.

bylo na něm, aby práci, k níž byl zjednan, nadále konal, pokud se týče k jejímu konání byl ochoten, ale nesměl opustiti práci, aniž svůj důvod oznámil zaměstnavateli.

Nařídil-li však zaměstnavatel zaměstnanci, by konal práce jiného podřízeného druhu, než ke kterým byl podle smlouvy povinen, a trval-li na tom, aby tyto práce konal i v době výpovědní, mohl zaměstnanec takovou změnu služebních úkonů důvodně odmítnouti, aniž by tím zavdal důvod k propuštění. Rozh. nejv. soudu z 20. IV. 1934, Rv I 502/34, Váž. obč. 13.476.

Jde dále o otázku, zda byl žalobce oprávněn odmítnouti nařízení zaměstnavatelovo, by přistě střídavě s druhým vrchním číšníkem po dobu jednoho týdne inkasoval a druhý týden konal obyčejnou práci číšnickou pod dohledem druhého vrchního číšníka. Tuto otázku zodpověděl již kladně odvolací soud a jest i jeho důvody schváli. Žalobce byl podle zjištění nižších soudů přijat jako vrchní číšník, měl hlavně obstarávat inkaso, dohlížeti na pracovní síly mu podřízené, a jen výjimečně se účastnit na obsluze hostů. Byl služebně podřízen jen zaměstnavateli samému. Nemohlo tedy důvodně na něm býti požadováno, aby pravidelně, a to po dobu celého týdne, se omezil jen na obsluhu, tedy na služby podřízeného druhu a aby se podrobil při tom doзору jiného zaměstnance, dosud stejně oprávněného, zvláště, byly-li touto změnou služebních úkonů, jak odvolací soud zjistil, dotčeny i služební příjmy v neprospektech žalobcův. Pro rozhodnutí sporu jest však důležité zjistiti, zda šlo v souzeném případě o nařízení šéfovo, či o pouhé přání, nebo návrh zaměstnanci učiněný zaměstnavatelem. V tomto směru přednesl žalobce a dokazoval svědky, že si žalovaný dal žalobce zavolati do kanceláře, že mu tam učinil dotýčný návrh, a, když žalobce odmítl, dal mu výpověď, podotknuv, aby ještě po výpovědní dobu pracoval dále. Žalobce odmítl prý i tuto nabídku a vzdálil se ze služby, kterou od tohoto dne již nenastoupil. Tímto přednesem se ani první soud, ani odvolací soud podrobně nezabývaly a nečinily potřebná skutková zjištění. Zaměstnanec nemůže se zajisté domáhati úplaty za dobu výpovědní, pokud samovolně nekonal služby (Sb. n. s. 2596*). Šlo-li o pouhý návrh žalovaného a nepřijal-li jej žalobce, bylo na něm, aby práci, ke které byl zjednan, nadále konal, pokud se týče k jejímu konání byl ochoten, ale nesměl opustiti tuto práci, aniž svůj důvod oznámil zaměstnavateli. Jinak by se měla věc, kdyby byl žalovaný býval žalobci nařídil, aby od dotčeného dne nekonal již jen službu vrchního číšníka, nýbrž též pravidelně službu obyčejného číšníka pod dozorem jiného vrchního číšníka, tedy práce jiného podřízeného druhu, než ke kterým podle smlouvy byl povinen, a kdyby byl žalovaný na tom setrval, aby tyto práce konal i v době výpovědní. Takovou změnu služebních úkonů byl by žalobce mohl důvodně odmítnouti, aniž by tím zavdal důvod k propuštění (viz Sb. n. č. 2135*). Tím, že se nižší soudy dotčenou námitkou nezabývaly (čís. 3 § 503 c. ř. s.) a k věci nepřihlížely s tohoto právního hlediska (čís. 4 § 503 c. ř. s.), není spor zralý k rozhodnutí.

*) Váž. obč. 2596 (rozh. z 8. V. 1923, Rv I 702/23): Obchodní pomocník nemůže se domáhati úplaty za dobu výpovědní, pokud samovolně nekonal služby.

Váž. obč. 2135 (rozh. z 30. XII. 1922, Rv II 311/22): Není důvodem propuštění, zdráhal-li se zaměstnanec, přijatý na vedoucí místo, konati služby podřízeného řádu.

Zákonom není vyloučena dohoda stran, že dosavadní remuneration nebude na příště vyplácena. Rozh. nejv. soudu z 8. II. 1934, Rv I 91/34, Váž. obč. 13259.

.... Žalobkyně, projevívši dobrovolným podpisem onoho prohlášení svůj souhlas k tomu, by jak dosavadní veletržní odměny, pokud nebyly vyplaceny, tak i příští takové odměny byly určeny správnou radou žalované firmy podle jejího volného rozhodnutí, jemuž se žalobkyně vždy plně a bez námitek podrobuje, projevila takto jasně svou vůli, že veletržní odměny, o něž tu jde, mají být považovány za dobrovolnou odměnu, na kterou žalobkyně nemá právní nárok. K tomu jest uvést, že ustanovení § 16 zák. ze dne 16. ledna 1910 čís. 20 ř. zák. o periodické remuneration stanoví jen vykládací pravidlo pro případ, že zaměstnanci již přísluší nárok na poskytnutí remuneration a že zákon sám na ně nárok neposkytuje. (Rozh. čís. 10.661 sb. n. s.*) Není tedy zákonem vyloučeno smluvní ujednání stran, že dosavadní remuneration nebude vyplácena.

Úředník propuštěný z důvodů § 27 zák. o obch. pomocnících bez nároku na výslužné nemusí předem prokázat, zda jeho služební poměr trvá a žalovati na náhradu podle § 29 zák. o obch. pomocnících, nýbrž může ihned žalovati na přiznání požitků výslužných. Může být zbaven nároků na výslužné jenom nálezem soudním nebo disciplinárním, ustanovuje-li tak výslužný řád, třebaže disciplinární řád ani neexistoval, nikoliv však rozhodnutím zaměstnavatele neb nějakého jeho orgánu. Rozh. nejv. soudu z 1. VI. 1934, Rv I 622/34, »Česká Advokacie« č. 1216.

Žalobce se domáhá na žalované spořitelně jen placení pense, na kterou si činí nárok podle výslužného řádu a nežaluje vůbec na placení služebních požitků ani o náhradu podle § 29 zák. o obch. pomocnících pro bezdůvodné propuštění ze služby. Není proto třeba zkoumat, co bylo žalované spořitelně důvodem k okamžitému propuštění žalobcovy a zda se tak stalo po právu čili nic.

Nesporně je, že žalobce byl definitivním úředníkem žalované spořitelny a že byl propuštěn bez nároku na jakékoliv výslužné. Nesporně vztahuje se na žalobce také »výslužný řád pro zaměstnance Městské spořitelny v P.«, který je tudíž podstatnou součástí žalobcovy služební smlouvy. Podle ustanovení tohoto výslužného řádu nemá nároku na požitky zaopatřovací, kdo byl propuštěn bez nároku na výslužné podle disciplinárního řádu, tohoto ustanovení však v daném případě nelze použít, neboť žalobce byl propuštěn bez předcházejícího řízení disciplinárního jenom na základě ustanovení výslužného řádu — pak zaměstnanci, jimž byla dána výpověď bez jejich provinění, zjištěného nálezem soudním neb disciplinárním, když stali se již definitivními, obdrží výslužné tak, jako kdyby odcházeli pro neschopnost ke službě, nastalou bez jejich zavinění. O tento případ u žalobce jde. Pokud se v dovolání dovozuje, že disciplinární nález nemohl být vydán, ježto

nebyl disc. řád nadřízenými úřady schválen a že proto musil disciplinární moc vykonávat výbor spořitelny, jest třeba podotknouti toto:

Výslužný řád tvoří součást žalobcovy služební smlouvy. V něm stanoveny jsou výslovně podmínky, za kterých zaměstnanci spořitelny nemají nároku na výslužné a odkazuje se výslovně na disciplinární řád. Okolnost, že disciplinární řád pro žalovanou spořitelnu nebyl dosud vydán, jde jen na její vrub, neboť bylo její věcí, aby si buď zároveň s výslužným řádem opatřila platný řád disciplinární, aneb s vydáním příslušných ustanovení výslužného řádu posečkala aneb aby pro přechodnou dobu, než bude mít disciplinární řád, změnila příslušná opatření. Žalobci nemůže být na újmu tento nedostatek, jehož odstranění nezáviselo vůbec na jeho vůli. Disciplinární moc nemohl prozatímne vykonávat výbor spořitelny, neboť ztráta nároku na výslužné, opírající se o provinění zaměstnancovo, musela by být zjištěna nestranně provedeným řízením disciplinárním neb nálezem soudním, nikoliv však jednostranným rozhodnutím zaměstnavatelky samé neb jejího výboru.

Jak shora podotčeno, žalobce nevyvozuje žalobní nárok z okolností, jež byly uvedeny za důvod jeho propuštění, nýbrž dovolává se předpisů výslužného řádu a jest proto názor prvního soudu, že žaloba jest předčasnou, pokud žalobce neprokázal, že služební poměr jeho trvá čili nic, zcela nesprávným.

Nemají též významu vývody o tom, že výslužný řád dává spořitelně možnost zkoumat předpoklady pro pensionování. Žalobce nebyl dán na odpočinek, nýbrž propuštěn bez nároků na pensi a jde proto jen o to, zda žalovaná byla oprávněna žalobce tohoto nároku zbavit.

Zemědělská zaměstnanci

Do rozhodnutí správného úřadu ve sporu zemědělského zaměstnance proti majiteli zemědělského podniku o neplatnost výpovědi, je stažnost k nss-u nepřipustná. Nál. nejv. spr. soudu z 24. januára 1934, č. 1014, Boh. A 11016. Prejudikatura: Boh. A 9648/32.*)

Podľa obsahu napadnutého rozhodnutia, riešil žal. úrad meritorne spor zemeďelského zamestnanca (sť-ľa) proti majiteľovi zemeďelského podniku o neplatnosť výpovedi, tedy spor povahy súkromoprávnej, ktorý spadá pod ustanovenia zák. čl. XLV:1907. Rozhodovať vo sporoch tohoto druhu je prokázané úradom správnym (arg. § 62 zák. čl. XLV:1907.) Podľa § 1 odst. 1 zák. č. 217/1925 Sb. vydaného k prevedeniu § 105 ústavnej listiny, je vo všetkých prípadoch, v ktorých úrad správny podľa zákonov o tom vydaných rozhoduje o nárokoch súkromoprávnych, voľné strane týmto rozhodnutím dotknutej po vyčerpaní opravných prostriedkov dovoľávať sa nápravy vo výroku o týchto nárokoch porodom práva. Týmto predpisom bola tedy pre spory o takýchto súkromoprávnych nárokoch po vyčerpaní opravných prostriedkov v pokračovaní administratívnom určená kompetencia riadnych súdov, pretože je meritorne rozhodovanie o sporoch tohoto druhu vzhľadom k ustanoveniu § 3 lit. a) zák. o ss vylúčené z kompetencie nss-u (srov. Boh. A 9648/32).

*) Váž. obč. 10661 (rozh. z 31. III. 1931, Rv I 567/30, v »Prac. právu«, roč. X., č. 225): Nárok na periodickou remuneration môže se opíratí buď o smluvní ujednání stran neb o obehodní zvyklostí v místě, kde jest zaměstnavatelův závod, anebo může býtí podle okolností založen i tím, že zaměstnavatel vyplácí ve svém podniku remuneration po delší dobu pravidelně, třebaž dobrovolně a ne vždy ve stejné výši. Pravidelné poskytování remuneration jest spatřováti po případě v tom, že byly v podniku zaměstnavatele vypláceny po tři léta.

*) Boh. A 9648 (nál. z 6. II. 1932 č. 1455, v »Prac. právu« roč. XI., č. 357): Náhradními požiadavkami, o ktorých pre prípad, že na osobu prevyšujú 100 Kč, príslúcha dľa §§ 62 a 63 zák. čl. XLV:1907 rozhodovať riadným súdom, sú len nároky na náhradu útrat a spôsobených škod, nie však i nároky na splnenie smluvných záväzkov.

Z rozhodnutí ve věcech sociálně pojišťovacích.

Sociální pojištění

§ 2. 782.

Smlouva služební mezi otcem a synem jako podklad pojistné povinnosti podle § 2 zák. o soc. poj. Nál. nejv. spr. soudu z 20. III. 1934 č. 5764, Boh. A 11.157. Prejudikatura: srov. Boh. A 4330/25, 8001/29.*)

Podle § 2 odst. 1 zák. z 9. října 1924 č. 221 Sb., ve znění zák. z 8. listopadu 1928 č. 184 Sb., jest předpokladem pojistné povinnosti, aby osoba, o niž jde, konala práce nebo služby na základě smlouveného poměru pracovního, služebního nebo učňovského a nekonalu jich jako vedlejší zaměstnání nebo příležitostně. Smlouvený poměr pracovní (služební) tu jest, byla-li mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem uzavřena smlouva služební, která vzniká, zaváže-li se někdo na nějaký čas konati jinému služby (§ 1 zák. ze 13. července 1922 č. 244 Sb.). Podstatným znakem smlouvy služební, tedy i poměru pracovního (služebního), jest na straně zaměstnancově smluvní závazek konati služby a z toho vyplývající poměr podřízenosti a vázanosti na rozkazy zaměstnavatelovy (srov. Boh. A 4330/25 a 8001/29).*)

Na sporu jest otázka, byl-li mezi st-lem a jeho synem Ladislavem ve sporném období takovýto smlouvený poměr pracovní (služební). Žal. úřad zodpověděl tuto otázku záporně. Vzhledem k námítce stížnosti jest zkoumati, zda tak učinil právem.

Žal. úřad založil své zjištění na písemné smlouvě z 28. října 1929, kterou st-l během správního řízení předložil jako průkaz existence služebního poměru, jež má (v překladu) toto znění: »Ujednání mezi Šajou G. a synem Ladislavem G., bytem v Š. Saja G. zmocňuje svého syna Ladislava G. vzhledem ku svému živn. oprávnění k provozování obchodu dobytčím, aby směl kupovati a prodávati, a musí peníz přesně zúčtovat. Za tuto činnost obdrží Ladislav G. odměnu 800 Kč měsíčně. Z této částky se odečte strava, byt a ošacení za 500 až 600 Kč, ostatní hotově.«

Jestliže mezi stranami byla uzavřena výslovně smlouva, jako v daném případě, tvoří tato podklad pro posouzení právní povahy smluvního poměru potud, pokud není prokázáno, že není projevem opravdové vůle smluvních stran. Že by tomu tak bylo, v řízení nebylo ani tvrzeno, ani dokazováno. Markus K. a Nathan W., kteří tuto listinu podepsali jako svědci, vykládají sice při svém výslechu před okr. úřadem tuto smlouvu jako ujednání smlouvy zaměstnavatelské, netvrdí však, že by to, co v ní je deponováno, nebylo smluvními stranami zamýšleno. Proto právem žal. úřad čerpal svá zjištění z této smlouvy. Nebyl ovšem při hodnocení tohoto průvodu vázán subjektivním názorem svědků na smluvní poměr (srovnej § 48 odst. 2 vl. nař. č. 8/1928 Sb.).

Nss. přezkoumáváje dotyčné zjištění žal. úřadu s hlediska § 6 zák. o ss. nemohl shledávati, že by

*) Boh. A 4330 (nál. z 17. I. 1925, č. 821): Cestující na provisi, který dle smlouvy s firmou, pro kterou cestuje, nevezal na sebe závazku konati nějakou činnost, a který není k této firmě v poměru podřízenosti a vázanosti na její rozkazy, není ve služebním poměru ve smyslu § 1 zák. z 15. května 1919, č. 268 Sb., a nepodléhá tedy nemocenskému pojištění.

Boh. A 8001 (nál. z 4. VI. 1929, č. 11.132, v »Frac. právu« roč. VII., str. 75): Jak vzniká »poměr služební« ve smyslu § 2, odst. 1 zák. č. 221/24 a jaké jsou jeho znaky?

bylo v rozporu s obsahem smlouvy nebo že by závěr úřadu, že nejsou dány předpoklady smlouvy služební, byl snad jinak vadný nebo dokonce logicky nemožný.

Písemná smlouva, shora doslova citovaná, neobsahuje nic, co by svědčilo tomu, že jde o poměr služební, který přece, jak vpředu dovozeno, předpokládá určitou podřízenost a vázanost na rozkazy zaměstnavatelovy. Smlouvou tou zmocňuje jedině st-l svého syna, aby jeho jménem uzavíral obchody, sám pak slibuje odměnu. Chybí v ní vše, co by svědčilo podřízenosti a vázanosti charakterisující smlouvu služební. Nemohl proto nss stížnosti přisvědčiti.

§ 2. 783.

Pojistná povinnost bratra majitele podniku, činného v podniku na základě smlouvy služební nebo smlouvy společenské? Nál. nej. spr. soudu z 9. II. 1934, č. 2657, Boh. A 11.057.

Obě strany jsou zajedno v tom, že poměr služební, který cit. normy nedefinují, není v podstatě nic jiného, nežli poměr založený na smlouvě služební, jež vzniká podle § 1151 o. z. o., zaváže-li se někdo konati jinému po nějaký čas služby; podstatným znakem smlouvy služební, tedy i služebního poměru, jest na straně zaměstnancově smluvní závazek konati služby a z toho vyplývající poměr podřízenosti a vázanosti na rozkazy zaměstnavatelovy (sr. Boh. A 4330/25, 8001/29*).

Jest nesporno, že František K. vykonával ve sporném období práce na stavbách, jež prováděl Jan K. jakožto oprávněný živnostník. Žal. úřad došel k úsudku, že práce ty byly konány na základě služebního poměru, jež byl založen mezi Janem K. jako zaměstnavatelem a Františkem K. jako zaměstnancem smlouvou služební, uzavřenou mlčky. Úsudek ten čerpal z okolnosti, že Jan K. byl ve všech zjištěných případech podnikatelem, zodpovědným za vedení stavby, a z okolnosti této dovodil, že nutno míti za to, že, měl-li František K. na stavbách svého bratra dozor, musel podléhat pokynům k vedení stavby Jana K., který zodpovídal za vedení stavby.

Je sice pravda, že smlouvu služební lze uzavřít nejenom výslovným ujednáním smluvních stran, nýbrž i mlčky činy konkludentními; leč v daném případě nelze již z toho, že Jan K. byl živnostníkem, zodpovědným za řádné provedení stavby podle § 50 stav. řádu a zák. z 26. prosince 1893 č. 193 ř. z., a že stavby musely býti prováděny pod jeho řízením a podle jeho pokynů, usuzovati na uzavření smlouvy služební činy konkludentními, neboť postavení stavitele na půdě veřejného práva neodvůdňuje ještě samo o sobě nutné závěr, že by jiné osoby na stavbě zaměstnané mohly býti činny jinak, nežli ve služební závislosti k zodpovědnému staviteli. Důkazem toho jsou četné případy krytí neoprávněného provozování živnosti stavebních, kdy osoba krytá již pojmově není ve služebním poměru k osobě kryjící, převzavší zodpovědnost vůči úřadu. Není tím ani vyloučeno na příklad, aby na stavbě se nezúčastnil stavebník sám, nebo některá osoba, která provádí ji svěřené práce nikoliv na základě poměru služebního, nýbrž na základě poměru společenského, smlouvy zmocňovací, poměru rodinného a pod.

Z úvahy, na níž nař. rozhodnutí jest vybudováno, neplyne tedy důsledně, že by tu byla vázanost

Františka K. na rozkazy st-logy ze smlouvy služební, zvláště když bylo st-lem během řízení tvrzeno a dokazováno, že účast bratra Františka na jeho stavbách je výronem poměru společenského a když žal. úřad sám zjistil, že František K. za svoji činnost na bratrových stavbách nedostával mzdy, kterážto okolnost, byť i pojmově nevyplývala existenci smlouvy služební, přece jest důležitým indicem, je-li sporna existence smlouvy služební, indicem, mluvícím proti domněnce, že jde o uzavření smlouvy služební mlčky, poněvadž z ustanovení § 1152 o. z. o. plyne, že smlouva služební je zpravidla smlouvou úplatnou.

Ježto žal. úřad jinak nedovodil, že mezi jmenovanými došlo k uzavření smlouvy služební mlčky, bylo přisvědčiti stížnosti, že závěr ten nemá dostatečné opory ve spisech a nezbylo než nař. rozhodnutí zrušiti podle § 6 zák. o ss.

§ 2. 784.

Osoby, které pracují za třetinu úrody na cizích pozemcích, dostávají k pracím těm od vlastníka půdy osivo a vykonávají práce podle dispozic vlastníka půdy, jsou k němu v pracovním poměru ve smyslu § 1 zák. č. 268/1919 Sb., resp. § 2 zák. č. 221/1924 Sb. Nál. nejv. spr. soudu z 6. III. 1934, č. 4431, Boh. A 11.114.

§ 2. 785.

Smluvený pracovní (služební) poměr jako předpoklad pojistné povinnosti. Nál. nejv. spr. soudu z 30. I. 1934 č. 1977, Boh. A 11.030. — Prejudikatura: srov. Boh. A 4330/25, 6480/27, 7632/28, 8001/29, 8172/29, 9455/31.

... vznik pojištění nepojí se k pouhému faktu vykonávání prací nebo služeb, nýbrž musí tu býti také ještě určitý právní titul, t. j. poměr pracovní (služební) (srv. Boh. A 6480/27). Jen tehdy, jsou-li splněny oba tyto zákonné předpoklady, jest dána pojistná povinnost. Pracovním (služebním) poměrem ve smyslu obou cit. norem rozuměti sluší podle konstantní judikatury nss-u (srv. Boh. A 4330/25, 6480/27, 7632/28, 8001/29, 9455/31 a j.) smluvený pracovní (služební) poměr, který vzniká tím, že strany uzavřely služební smlouvu podle § 1151 o. z. o., t. j. zavázal-li se někdo (zaměstnanec) konati jinému (zaměstnavateli) po nějakou dobu služby. Podstatným pojmovým znakem služební smlouvy, a tedy i služebního poměru, jest podle toho na straně zaměstnavatelově smluvní závazek konati služby a z toho vyplývající poměr podřízenosti a vázanosti rozkazy zaměstnavatelovými. K tomu, aby došlo ke smlouvě služební, jest třeba souhlasné vůle nejen výslovně slovy nebo znamenitými vůbec obvyklými, nýbrž i mlčky takovými činy, které, uváží-li se všechny okolnosti, nedávají rozumně příčiny o ní pochybovati (§ 863 o. z. o.), t. j. konkludentními činy, zejména pak také tím, že zaměstnanec s vědomím zaměstnavatele koná mu práce nebo služby a podřizuje se jeho dispoziční moci (srv. Boh. A 8172/29).*)

*) Boh. A 4330 (nál. z 17. I. 1925, č. 821): Cestující pro provisi, který dle smlouvy s firmou, pro kterou cestuje, nevzal na sebe závazků konati nějakou činnost, a který není k této firmě v poměru podřízenosti a vázanosti na její rozkazy, není ve služebním poměru ve smyslu § 1 zák. z 15. května 1919, č. 268 Sb., a nepodléhá tedy nemocenskému pojištění.

Boh. A 6480 (nál. z 14. IV. 1927, č. 6399): Dle § 160, odst. 1. lit. a) a c) zák. z 9. října 1924, čís. 221 Sb., neplatí se za trvání pojistného poměru nemocenské

Pojistné pojištění

§ 1. 786.

Písemné práce nemusejí býti vždy již pracemi převážně duševními ve smyslu § 1 odst. 1 pens. zák. č. 89/1920 Sb. Nál. nejv. spr. soudu z 30. I. 1934 č. 1975, Boh. A 11.028. — Prejudikatura: Boh. A 2942/23, 3998/24, 8433/30, 9255/31.)*

... podstatou vylíčené činnosti bylo přenášení dat zapsaných v jedné knize do příslušných rubrik knihy jiné. Na této podstatě její nemění nic, že knih, do kterých se ona data přenášela, bylo několik, a že ta která kniha měla větší počet rubrik, neboť přenášení dat z jednoho záznamu do jiného zůstalo podle své povahy stále jen přenášením. Větší počet knih s větším počtem rubrik vyžadoval jen větší pozornosti, aby přenášená data byla správně do příslušné rubriky zapsána, nikoli však nějakého složitějšího myšlenkového pochodu nebo nějakých zvláštních myšlenkových funkcí přemítacích, které by mu vtiskovaly ráz práce duševní ve smyslu § 1 odst. 2 lit. a) pens. zák. K tomuto přenášení dat nebylo třeba ani zvláštní zběhlosti nebo zvláštního školení. Postačil k němu jen prostý návod, jak se má díti. Šlo jen o konstatování určitých poznatků, získaných prostým smyslem, k němuž nebylo třeba žádných zvláštních schopností, ani vlastností osoby, jež ono přenášení dat vykonávala. Proto není možno pokládati Josefa B. za osobu, která by vykonávala převážně práce duševní ve smyslu § 1 odst. 2 lit. a) zák. č. 89/1920 Sb.

§ 1. 787.

I. Pojem »prací převážně duševních« podle zák. č. 89/1920. — II. T. zv. »tridič pro kontrolu« podléhá pojistné povinnosti podle zák. č. 82/1920. Nál. nejv. spr. soudu z 30. IV. 1934 č. 8927/32, Boh. A 11.248. Prejudikatura: Boh. A 457/20, 532/20, 1666/22, 3827/24, 8169/29, 9349/31.)*

pojistné dny, kdy pojištěnec nepracuje a nemá mzdy. Boh. A 7632 (nál. z 13. XII. 1928, č. 20.750/27, v »Prac. právu« roč. VIII., str. 38): »Smluvený poměr pracovní jako podklad pojistné povinnosti podle § 2, odst. 1 zák. č. 221/24 se podstatně shoduje s poměrem založeným smlouvou služební podle § 1151 o. z. o.

Boh. A 8001 (nál. z 4. VI. 1929, č. 11.132, v »Prac. právu« roč. VIII., str. 75): Jak vzniká »poměr služební« ve smyslu § 2, odst. 1 zák. č. 221/24, a jaké jsou jeho znaky?

Boh. A 8172 (nál. z 14. X. 1929, č. 1718/28, v »Prac. právu«, čís. 16): O kriteriích smlouvy služební jako předpokladu pojistné povinnosti podle zák. č. 221/24.

Boh. A 9455 (nál. z 3. XI. 1931, č. 15.918): O pojmových znacích služební smlouvy.

*) Boh. A 2942 (nál. z 3. XII. 1923, č. 1514): I. Zaměstnanec továrny, jehož práce záleží v tom, že obsluhuje stroje vyrábějící elektrický proud pro potřebu továrny, nepodléhá pensijní povinnosti pojistné, třebaš provádí též menší opravy na strojích, má k ruce dělníka pro hrubší práce a koná práci »zodpovědnou«. — II. Zák. č. 89/1920 nerozumí slovem »dělník« v § 1, odst. 1, jen síly nekvalifikované. — III. § 1, odst. 2, pensijního zák. 89/20, má na mysli osoby, jejich činnost se v podstatě vycerpává v tom, že přímo dozírají k jiným osobám pracujícím.

Boh. A 3998 (nál. z 8. X. 1924, č. 17.177): Pouhé opisování a rozmnožování písemností v kanceláři průmyslového závodu ani vypisování určitých číslic ze mzdových knížek není prací kupeckou.

Boh. A 8433 (nál. z 17. II. 1930, č. 13.757/28): K pojmu »práce převážně duševní« podle § 1, odst. 1, bodu 3 eis. nař. z 25. června 1914, č. 138 ř. z.

Boh. A 9255 (nál. z 9. V. 1931, č. 7200): I. Ustanovení 2. věty odst. 1, § 239 zák. o sociálním pojištění č. 221/24 o instancí přelůsnosti min. soc. péče bylo derogováno čl. 8, odst. 2, zák. o organizaci politické správy, č. 125/27. — II. Závazek zaměstnavatelův platiti nemocenské, invalidní a starobní pojistné podle zák. o sociálním pojištění č. 221/24 za nepřihlášeného pojištěnce trvá až do zániku pojistného poměru a nikoli až do odhlášení u pojistovny — neplatí tedy v případě tom ustanovení § 160, odst. 1, lit. b) cit. zák.

*) Boh. A 1666 (nál. z 16. XI. 1922, č. 179): Rýsovači ve strojárnách jsou i podle zák. ze dne 5. února

Tuto činnost kvalifikoval žal. úřad jako práce převážně duševní a uznal proto Josefa T. za pojištěním povinna podle § 1 odst. 2 lit. a) cit. zák. Stížnost označuje tuto subsumpci za nezákonnou a snaží se dovodit, že práce vykonávané T.-em nelze uznati za převážně duševní ve smyslu cit. zákon. ustanovení.

Podle skutkového zjištění žal. úřadu záležela práce jmenovaného v tom, že hotové automobilové součástky porovnával pomocí měřidel (kalibrů) a jiných měřicích pomůček, zda se srovnávají svými rozměry s modely či výkresy. Shledal-li podle toho dotčený výrobek vadným či bezvadným, třídil pak tyto součástky a připravoval vadné výrobky k další kontrole. Podle tohoto zjištění nezúčastnil se tedy J. T. manuální výroby automobilových součástek přímo, nýbrž jen nepřímo pravidelným zkoumáním a kontrolováním jich měřidly podle modelů či výkresů. Podstata jeho činnosti záležela tedy v tom, že kontroluje bezvadnost a přesnost hotových již výrobků jemu odevzdaných na podkladě nabytých vědomostí a zkušeností jednak pouhými smysly, jednak měřicími přístroji a pomůčkami, dospíval k určitým poznatkům, na základě nichž pak srovnáním výrobků s modely a výkresy, podle nichž kontrolována součástka byla, resp. měla být zhotovena, zkoumal, zda s modely a výkresy skutečně se shoduje. Tato jeho kontrolující činnost vyžadovala tedy tvoření logických úsudků o tom, a byla proto činností duševní. Poněvadž pak utvoření těchto logických úsudků o vadách, jež nejsou každému hned na první pohled patrné, bylo vlastním úkolem při pracích T.-ovi svěřených a získávání smyslových poznatků manuálními úkony jen přípravou pro ony úsudky jako pro činnost hlavní, nutno v jeho činnosti právem spatřovati činnost převážně duševní, jakou má na mysli předpis § 1 odst. 2 lit. a) zák. č. 89/1920 Sb. (srov. Boh. A 457/20, 532/20, 1666/22, 3827/24, 8169/29, 9349/29).*)

Z těchto úvah vyplývá, že stížnost namítá bezdůvodně, že práce T.-ova byla povahy jen mechanické, podřadné a nevyžadovala duševní činnosti, ačkoli stížnost na jiném místě zase uznává, že práce záležející toliko v měření podle předložených výkresů jest práce duševní, takže těmito tvrzeními sama si odporuje.

Namítá-li stížnost dále, že i práce dělníka, který vyrobil v továrně součástky, jiným zaměstnancem později kontrolované, ač manuální, jest práce spojena také s jistou částí práce duševní, a že jeho výkony bez takové práce jsou nemyslitelný, sluší jí dáti za pravdu. Leč stížnost při tom přehlíží, že podle § 1 odst. 2 lit. a) zák. č. 89/20 Sb. jen výkony převážně duševní zakládají pojistnou povinnost toho kterého zaměstnance. Jde-li o takové úkony, při nichž práce duševní a práce fyzická jsou sloučeny v jedné osobě, pak rozhodným momentem jest skutečnost, která z nich má

převahu. Jestliže pak postupující dělbu práce, zejména ve velkých závodech jako továrnách a pod., oba druhy činnosti byly od sebe odděleny a rozděleny mezi dva nebo více zaměstnanců, nutno zaměstnání každého z nich posuzovati o sobě s hlediska cit. zákonného ustanovení (Boh. A 457/20). Tak tomu jest právě u zaměstnanců stěžující si firmy v kontrolním oddělení její továrny. Tím, že srovnávání vyrobené automobilové součástky s modelem či výkresem, které — jak shora bylo dovozeno — dlužno pokládati za činnost duševní, bylo odloučeno od fyzické práce výrobní, byla vytvořena nová kategorie zaměstnání, jehož převážným obsahem jsou právě ony výkony kvalifikované jako duševní, které nutno proto pokládati za zaměstnání zakládající pensijní pojistnou povinnost. Při tom jest právně nerozhodné, že t. zv. třídič pro kontrolu, jakým byl J. T., pracuje pod dozorem vyššího kontrolujícího orgánu, t. zv. kontrolora, neboť tato skutečnost činnost třídičovu charakteru práce převážně duševní zbavit nemůže. Nerozhodné jest také, že třídičskou práci vykonávají i muži řemeslu nevyučení a ženy, ježto nesejde na tom, kdo je vykonává, resp. vykonávati může, nýbrž jaké povahy jest práce třídičská.

§ 1. 788.

Pojistná povinnost obchodního zástupce? Nález nejv. spr. soudu z 13. III. 1934, č. 2663, Boh. A 11.134. Prejudikatura: srov. Boh. A 10.512/33, 9144/31, 7129/29.

V poměru mezi st.-em a firmou šlo o zastupitelskou smlouvu o získání objednávek na zboží za úplat, tedy o smlouvu dvoustrannou. Takové smlouvy již podle svého pojmu a právní povahy obsahují vzájemné povinnosti a závazky obou smluvních stran. Samostatnosti obchodního zástupce, jakým st.-l byl, není na újmu, jestliže jsou vymezeny určité jeho povinnosti, jež vymezují na př. příkazáním určitého rayonu místně obvod zástupcovy působnosti, nebo slouží kontrole plnění smluvních dispoic, jako povinnost hlásiti o nemocnění nebo program činnosti a její výsledky. Taková smluvní ustanovení, plynoucí ze samé podstaty dvoustranné smlouvy, nezakládají o sobě ještě podřízenosti a vázanosti, charakterisující pojmově poměr služební, není-li tu zvláštních ustanovení, která by o jeho podřízenosti a vázanosti svědčila. Pro tvrzení, že byl tu takový poměr podřízenosti a vázanosti, neplatí nic ani ze skutečnosti, že st.-l neuzavíral obchody vlastním jménem a na vlastní riziko, nýbrž jménem a na účet zaměstnavatele, neboť v tom právě jest podstata postavení zástupce, že jako sprostředkovatel uzavírá obchody cizím jménem a na cizí účet, z čehož pak jde i další důsledek, že jest se mu řídit i cenou, jak mu byla určena, aniž se tím stává nesamostatným zaměstnancem toho, koho při získávání objednávek zastupuje. Byl-li pak st.-l podle smluvního ujednání povinen navštěvovati také zákazníky, které mu firma určila, jde o pouhou výplň obsahu sjednané smlouvy

1920, č. 89 Sb. z. a m., podrobení povinnému pensijnímu pojištění.

Boh. A 3827 (nál. z 28. VI. 1934, č. 5153): Činnost zaměstnance ve sklárně, který polotovary vyrobené za účelem zjištění vad prohlíží a vadné kusy od bezvadných třídí, je činností převážně duševní a podléhá zaměstnanec takový pensijnímu pojištění.

Boh. A 8169 (nál. z 12. X. 1929, č. 18.984): Rýsovači v mostárnách jsou i podle zák. č. 89/20 podrobeni povinnému pensijnímu pojištění.

Boh. A 9349 (nál. z 2. IX. 1931, č. 12.578, v »Právu«, č. 304): Podléhá rýsovač v železárně pensijní povinnosti pojistné?

*) Boh. A 457 (nál. z 15. VI. 1920, č. 5417): »Rýsovači« v strojírnách jsou podrobeni povinnému pensijnímu pojištění.

Boh. A 532 (nál. z 29. IX. 1920, č. 9060): Kontrolor modelů ve slevárně podléhá pensijnímu pojištění.

*) Boh. A 7129 (nál. z 7. III. 1928, č. 5445). Inspektor pojišťující společnosti, který podle smlouvy se společností, pro kterou zprostředkuje pojišťovací obchody, není k ní v poměru podřízenosti, není ve služebním poměru ve smyslu § 1 zák. z 15. května 1919, č. 268 Sb., a nepodléhá tudíž nemocenskému pojištění.

Boh. A 9144 (nál. z 24. III. 1931, č. 4641, v »Právu«, č. 231). Pojištění pensijní: I. Hospodářská závislost není podstatným pojmovým známkou služby služební. — II. Podléhá zástupce pojišťovny pensijní povinnosti pojistné podle zák. č. 89/20?

Boh. A 10.512 (nál. z 28. IV. 1933, č. 7524). Pojistná povinnost obchodního zástupce?

zastupitelské, nikoli o poměr vázanosti k rozkazům zaměstnavatelovým potud, pokud této své povinnosti mohl st-l vyhověti podle svých dispozic. Že by tomu tak nebylo, stížnost netvrdí. Totéž pak platí i o jeho povinnosti prováděti inkaso u zákazníkú, jež mu firma označila. Co pak se týče jeho povinnosti zastupovati firmu na veletrzích, jde tu jen o určité další vymezení jeho působnosti zastupitelské.

Pokud tedy stížnost má za to, že právě uvedenými momenty jest dán poměr podřízenosti a vázanosti, charakterisující poměr služební, není po právu.

Poměr takové podřízenosti a vázanosti nemůže však býti spatřován ani v další skutečnosti, na kterou stížnost poukazuje, že totiž st-l byl povinen navštěvovati odběratele pravidelně, což tvoří jen obsah jeho smluvního závazku, aniž zasahuje do bližší dispoziční volnosti st-logy převzatému závazku vyhověti. Nerozhodno pak jest, že risiko obchodu nestihlo st-le, nýbrž firmu jím zastupovanou, když st-le jako zástupce na provisi stíhalo risiko sebe intensivnější, avšak neúspěšné jeho činnosti sprostředkovatelské. Zhola nic též neplatí z toho, že st-l byl na firmě hospodářsky závislý, neboť hospodářská závislost nenáleží k podstatným pojmovým znakům smlouvy služební. Konečně nelze nic vytěžiti ani z toho, že st-l byl přihlášen u nemocenské pojišťovny, neboť okolnost tato není způsobilá prokázati, že skutečně byl tu mezi firmou a st-lem poměr služební.

Stížnost namítá ještě, že žádného významu nemá okolnost, které se dovolává žal. úřad, že st-l pracoval též pro jiné firmy, neboť jeho hlavním zaměstnáním bylo zaměstnání u firmy H., s jejímž právě svolením zakázky pro jiné firmy občas obstarával.

Jest ovšem pravda, že ve skutečnosti, že st-l byl činný též pro jiné firmy, nebylo by možno spatřovati znak, jež by vylučoval existenci služebního poměru st-lova k firmě H. Avšak v této relaci se také žal. úřad oné činnosti st-logy pro jiné firmy nedovolal, nýbrž z poukazu na onu činnost pro jiné firmy vyvodil jen závěr, že pro firmu H. mohl st-l svou činnost zaříditi pravidelně podle svých vlastních dispozic, v čemž pak teprve spatřoval znak, že není tu poměru podřízenosti a vázanosti k firmě H. Této stránky se však stížnost svou námitkou nedotýká a jest jí proto přejíti bez dalšího zřetele.

K vývodům stížnosti jest poznamenati ještě, že pro úsudek, zda poměr zástupce k firmě jím zastupované byl či nebyl poměrem služebním, není zcela bez významu otázka, jaké úplaty se zástupci dostává. Neboť je-li úplata tato vyjádřena pevnou odměnou za určité časové období bez ohledu na zástupcem dosažené výsledky, lze — nevádí-li tomu jiné znaky — usuzovati, že úplata ta poskytuje se za konané práce, případně již za to, že zástupce jest osobně jím zastupované k dispozici, tedy že tu jest poměr podřízenosti a vázanosti na rozkaz zaměstnavatelovy, kdežto při výplatě vyjádřené provisi za dosažené výsledky, jako v případě st-lové, může jíti o odměnu právě jen za dosažené výsledky, nikoliv za to, že pracovní síla zástupce jest zaměstnavateli podle jeho vůle k dispozici, a lze pak i z tohoto momentu usuzovati, že tu poměru vázanosti a podřízenosti nebylo.

V závěr pak budiž pro úplnost uvedeno, že ze skutečnosti, že st-l nebyl samostatným obchodníkem, neplatí ještě, že musil býti nesamostatným zaměstnancem firmy H., neboť i tak mohl zůstatí osobou samostatně výdělečně činnou. Nemůže proto st-l z toho, že nebyl samostat-

ným obchodníkem, pro svůj služební poměr k firmě H. nic vytěžiti.

Úrazové pojištění

§ 1. 789.

I. Pojistná povinnost osob zaměstnaných v podnicích vyjmenovaných v § 1 zák. č. 1/1888 ř. z. není závislá na tom, zda jednotlivá osoba ve svém konkrétním zaměstnání jest vůbec vydána skutečnému nebezpečí úrazu či nikoliv. — II. Kdy se užívá přístrojů, jichž používání je podkladem pojistné povinnosti, jen »mimoходом«? Nál. nejv. spr. soudu z 16. XII. 1933 č. 16.635/31, Boh. A 10.941. — Prejudikatura: Boh. A 278/19, 6068/26, 9513/31.*)

§ 46. 790.

Ručení podnikatele podle § 46 úrazového zákona nezakládá se již tím, že podnikatel své povinnosti vědomě a úmyslně zanedbával, nýbrž zákon k ručení podle § 46 vyžaduje, aby zanedbání povinnosti se stalo v úmyslu, aby byl způsoben právě určitý úraz. Pojištěnci příslušel by podle tohoto zákonného předpisu nárok na náhradu škody proti podnikateli jenom tehdy, kdyby byl úraz jím nebo jeho zákonným zástupcem nebo representantem způsoben úmyslně. Rozh. nejv. soudu z 20. XI. 1933, Rv I 1968/31, Soudc. listy č. 1217.

Nejvyšší soud vyslovil v četných rozhodnutích, tak zejména v rozhodnutí ve Sb. n. s. čís. 6991*) zásadu, že ručení podnikatele podle § 46 úrazového zákona nezakládá se již tím, že podnikatel své povinnosti vědomě a úmyslně zanedbával, nýbrž že zákon k ručení podle § 46 vyžaduje, aby zanedbání povinnosti se stalo v úmyslu, aby byl způsoben právě určitý úraz. Pojištěnci příslušel by podle tohoto zákonného předpisu nárok na náhradu škody proti podnikateli jenom tehdy, kdyby byl úraz jím nebo jeho zákonným zástupcem nebo representantem způsoben úmyslně.

Provisní pojištění

791.

V § 2 zákona č. 242/1922 Sb. o pojištění u bratrských pokladen hornických nebyla pojistná povinnost odkazem na § 131 ob. hor. zák. omezena na provoz v měrách již propůjčených. Nál. nejv. spr. soudu z 28. II. 1934 č. 4044, Boh. A 11.099.

Předmětem sporu je výhradně výklad ustanovení § 2, odst. 1. zák. č. 242/22 potud, zda jeho

*) Boh. A 278 (nál. z 23. XII. 1919, č. 278): Povinnost úrazového pojištění podléhá všichni dělníci závodu i tehdy, je-li rozdělen na několik oddělení a předpoklady pojistnou povinnost zakládající (§ 1, odst. 4 zák. úraz) dány jsou jen při oddělení jednom, předpokládajíc, že oddělení ta tvoří jediný závod ve smyslu § 1 zák. úraz.

Boh. A 6068 (nál. z 15. XI. 1926, č. 23.369): I. Povinnému pojištění úrazovému podle § 1, odst. 4, č. 2 úraz. zák. z r. 1887 podléhají podniky tam uvedené i tehdy, když hnací stroje, jichž používání je zákonitou příčinou pojistné povinnosti, jsou místně odděleny od podniku, v němž jich jest užíváno. — II. Kdy se užívá přístrojů takových jen »mimoходом«?

Boh. A 9513 (nál. z 24. XI. 1931, č. 14.259, v »Frac. právu«, č. 415): I. Pojistná povinnost dělníků a závodových úředníků není vyloučena již tím, že ten či onen dělník nebo úředník ve svém konkrétním zaměstnání není vydán nebezpečí úrazu. — II. Pouhá hospodářská souvislost není podstatným znakem pojmu »zařízení k závodu náležejícího« a nemůže sama o sobě založiti pojistnou povinnost podle § 1, odst. 1. úraz. zák. — III. Podléhá »řepná manipulace« na válech a polních drahách, provozovaná pro cukrovar, pojistné povinnosti?

předpisu, že podle tohoto zákona podléhá pojistné povinnosti a je pojištěn každý, kdo je v Československé republice zaměstnán při hornictví, dostalo se následkem odkazu na § 131 ob. hor. zák., připojeného za slovy »v hornictví« v závorce, významu omezeného v tom smyslu, že tu byl široký pojem hornictví restringován na provoz v měrách již propůjčených, či znamená-li tento odkaz pouhé upozornění, že v měrách již propůjčených postihuje pojistná povinnost nejen ty, kdož jsou zaměstnání přímo v dolech samých, nýbrž i zaměstnance při vedlejších pracích, k nimž majitel hor podle cit. zde § 131 hor. zák. je současně oprávněn.

Žal. úřad rozhodl se pro výklad na prvním místě uvedený a neodůvodnil jej jinak než poukazem na to, že stejná citace v § 10 zák. čís. 127/1889 ř. z., jenž v historických zemích byl právě nahrazen zákonem č. 242/22, měla smysl jím hájený.

Postup výkladový, k němuž zde žal. úřad sáhl, je jistě správný, a nelze po této stránce dáti stížnosti za pravdu, že při výkladu sporného předpisu mělo být sáhuto také k dřívějším normám práva uherského. Vždyť jednak tyto normy byly tak zastaralé, neúplné a neupotřebitelné, že z nich pro výklad nového zákona nebylo lze očekávat žádného cenného přínosu, jednak mělo hornické pojištění novým zákonem být upraveno na základech naprosto nových, zejména právě v zemích kdysi uherských, kde následkem nedostatečné úpravy zákonné spočívalo na naprosto nejednotných a partikulárně odchylných stanovách pokladních.

Třebas však nss uznal cestu, kterou žal. úřad nastoupil k výkladu sporného ustanovení, za správnou, nemohl přece za správný uznati také výsledek, k němuž žal. úřad dospěl. V zák. z 28. července 1889, č. 127 ř. z., nedostalo se předpisu

§ 10, že pojištěním podle tohoto zák. jsou povinni všichni horničtí dělníci, kteří jsou zaměstnání při provozu hor (§ 131 ob. hor. zák.), onoho restriktivního výkladu shora na 1. místě uvedeného následkem posléze uvedeného odkazu na § 131 ob. hor. zák., nýbrž prostě proto, že v řadě dalších předpisů téhož zák. se v autentickém textu německém na místě širšího pojmu Bergbaubetrieb, a značícího provoz hor v neširším smyslu, tedy na př. také kutání, konstantně používá užšího výrazu Bergwerksbetrieb, jímž v právnické terminologii hornické se rozumí výhradně provoz v horách již propůjčených. Za tohoto stavu pak neměl v tomto zákoně odkaz na § 131 ob. hor. zák., pojatý do jeho § 10, za účel omeziti široký pojem slova Bergbaubetrieb, nýbrž měl zde naopak smysl extensivní, t. j. mělo jím býti naznačeno, že pojistná povinnost zde normovaná postihuje i zaměstnance v oněch vedlejších dílech, k nimž majitel hor je podle § 131 ob. hor. zák. oprávněn.

V zák. č. 242/22 je však situace jiná. Předem bylo již v § 2 k vymezení pojistné povinnosti použito výrazu širšího, než jak se stalo v zákoně z r. 1889 — nahrazen totiž výraz provoz hor (Bergbaubetrieb) slovem hornictví, a v celém dalším obsahu zák. není zmínky o tom, že by tu tohoto širšího výrazu bylo užito v nějakém smyslu omezeném, tedy zejména pouze k označení provozu v měrách již propůjčených. Ale pak citace § 131 hor. zák. za slovy »v hornictví«, právě proto, že byla do nového zák. převzata zřejmě z dřívějšího zák. rakouského, může také v novém zákoně míti výhradně ten smysl a účel, jemuž sloužila v zákoně starším, totiž označení, že tam, avšak také jen tam, kde se jedná o pojištění v propůjčených měrách, postihuje pojistná povinnost také zaměstnance při oněch dalších, vedlejších dílech, o nichž jedná citované zde zákonné ustanovení.

Rozhodnutí soudů nižších stolic.

Důležitou příčinou podle § 1154 b) vš. zák. obč. jest onemocnění družky po slehnutí. Rozh. prac. soudu v Plzni z 11. X. 1932, č. j. Cpr 336/32-4, Sb. min. sprav. č. 23.

Pracovní soud zjistil, že družka žalobce následkem porodu těžce onemocněla, že lékař nařídil k zamezení zánětu vaječníku přikládati studené obklady, a to jak v neděli dne 14. srpna, tak v následující dny 15. a 16. srpna každou hodinu a dne 17. srpna každé dvě hodiny, takže žalobce nemohl se od své družky vzdáliti, zejména ani jíti do práce, protože nemá děti ani jiných příbuzných a na osoby v domě nebylo spolehnutí, ani nikdo z domu k tomu nebyl ochoten.

Pracovní soud následkem zjištěných okolností nabyl přesvědčení, že žalobce nemohl svoji družku, se kterou sdílí společnou domácnost a která je mu tak blízká, jako by mu byla jeho manželka, v její těžké nemoci opustiti a odejiti do práce ve dnech 15., 16. a 17. srpna, a že tu byla taková důležitá příčina, která se týkala osoby žalobce a pro kterou žalobce nemohl ve zmíněných dnech práce vykonávati. Je tu tedy předpoklad § 1154 b), odst. 1., zák. obec. obč. a žaloba jest odůvodněná.

Dobu zaměstnání jednoho roku, rozhodnou pro nárok na poměrnou dovolenou (§ 10 zák. č. 67/1925) jest počítati od 1. května, nikoli od

1. ledna. Rozsudek pracovního soudu v Náchodě z 2. V. 1934, Cpr 27/34, krajského soudu v Hradci Králové z 6. VI. 1934, Opr 12/34-2.

Odvolační žalované strany vytýká napadenému rozsudku nesprávné právní posouzení věci, jež spatřuje v nesprávném výkladu ustanovení zákona ze dne 3./4. 1925, č. 67 Sb. z. a n. o placené dovolené pro zaměstnance, dovozujíc, že prý za platnosti názoru projeveného v napadeném rozsudku by měli zaměstnanci nárok na dvojí dovolenou ročně, ač prý jistě nebylo úmyslem zákonodárcovým, ale činí tak neprávem, neb názor prvního soudu, že pro nárok na poměrnou placenou dovolenou, odpovídající pracovní době v roce pro dovolenou rozhodném, je směrodatný den 1. května, resp. den nástupu hromadné dovolené, odpovídá jak znění, tak duchu zákona, a není proto důvod, aby se při vypočítávání náhrady za alikvotní část dovolené vycházelo ze stanoviska, postaveného v odvolacím spise, že pod výrazem rok v § 10 cit. zák. je rozuměti pouze kalendářní rok od 1. ledna do 31. prosince a nikoli rok od nástupu hromadné dovolené, v předchozím roce.

*) V á ž. o b č. 6991 (rozh. z 13. IV. 1927, Rv I 1403/26): Podnikatel není zodpovědným podle §u 47 zák., třebaž byl ve svém závodě dílovedoucím nebo dozorcem. K rušení podnikatele podle §u 46 zák. nestačí, by podnikatel své povinnosti vědomě a úmyslně zanedbával, nýbrž se vyžaduje, by zanedbání povinnosti se stalo v úmyslu, by byl způsoben určitý úraz.

Odvolací soud souhlasí tudíž s právním názorem prvního soudu projeveným v napadeném rozsudku, pokládá odvolání za neodůvodněné a proto mu nevyhověl, jak výše vyslovil.

V. Počta.

Advokátem jest v § 23 zákona o pracovních soudech č. 131/31 Sb. z. a n. rozuměti také advokátního koncipienta. Usnesení okr. soudu v Semilech z 19. I. 1934, Cpr 11/3 krajského soudu v Jičíně z 11. VI. 1934, Opr 42/34.

Dle § 23 zákona ze dne 4. července 1931, čís. 1931 Sb. z. a n., je ve sporech, jejichž předmět nepřesahuje hodnotu 1000 Kč, vyloučeno zastoupení advokátem. Žalovaná strana nechala se zastoupiti JUDrem Janem Sýkorou, který, jak z odůvodnění prvního soudu je zřejmo, je koncipientem advokáta Dr. Jindřicha Patky v Semilech. Takovýto zástupce je jistě roven advokátu ve smyslu §u 23 zákona o prac. soudech a je proto ze zastupování vyloučen. Bylo by to jistě obcházení zákona, kdyby byli připuštěni koncipienti advokátů v případech, ve kterých advokáti jsou vyloučeni. Sluší proto pojem advokáta v §u 23 zákona o pracovních soudech vykládati extensivně tak, že advokátem nutno rozuměti i kandidáty advokacie, zaměstnané jako koncipienti u advokátů v seznamech advokátů zapsaných. Bylo proto stížnosti vyhověno a usnesení v odpor vzaté změněti, jak shora uvedeno.

V. Počta.

Odklad exekučního vyklizení domovníckého bytu (zák. č. 45/1928 Sb. z. a n. ve zn. nov.). Není notoricky známým, že dnes je ve Velké Praze dostatek volných malých bytů. Usn. okr. ex. soudu v Praze z 2. VI. 1934 Nc III 371/34, krajského soudu v Praze z 25. VIII. 1934 R IV 1032/34-8.

První soud zamítl návrh na povolení odkladu exekuce, nepovažuje za dostatečné osvědčení nemožnosti nalézt náhradu za byt, z něhož byla

povinná strana vypověděna, 5 stvrzenkami, a vyčázeje z předpokladu, že dnes je ve Velké Praze dostatek volných malých bytů, což prý je všeobecně známo.

Nestačilo-li však prvnímu soudu osvědčení předloženými stvrzenkami, neměl se jim spokojiti a měl provésti osvědčení ještě dalšími prostředky, povinnou stranou nabízenými, zejména i výslechem Marie Jeranové, po případě vyzvati povinnou stranu, ve smyslu zákona o odkladu exek. vyklizení místností (§ 1, odst. 2.), aby nabídla další vhodné osvědčení o tom, že si opravdu byt hledala a že bez své viny nemá náhrady, někým, kdo o jejím úsilí ví.

Ze spisů není také zřejmo, ná základě čeho dospěl první soud k zjištění, že správcové domů, kteří 2 z potvrzenek vystavili, nejsou k pronajmutí bytů oprávněni a že navrhovatelka dostavila se k 5 majitelům domů, o kterých asi věděla, že volného bytu nemají, čemuž ostatně odporuje i obsah stvrzenek, ani z čeho nabyl přesvědčení, že žadatelka nehledala bytu pilně a usilovně všemi možnými prostředky, jak bylo její povinností, a že nemá opravdové vůle jiný byt si opatřiti.

Závěr ten nemá ve spisech a provedených osvědčeních opory.

Soud rekursní nesdílí také názoru prvního soudu, že by bylo všeobecně známo, že dnes již je ve Velké Praze dostatek volných malých bytů, zejména takových, jež by mohly býti povinné straně potřebě odpovídající náhradou. I v tom směru měl si první soud opatřiti spolehlivý podklad pro své rozhodnutí dotazem u magistrátu nebo jiným vhodným způsobem a neměl se spokojiti jen tím, co ve svém vyjádření uvedla strana vymáhající.

Ježto tudíž první soud rozhodl, aniž měl spolehlivý podklad pro své usnesení, nezbylo než usnesení to k stížnosti povinné strany zrušiti a prvnímu soudu uložit, aby, doplně řízení ve směrech naznačených, znovu rozhodl.

Poznámky.

Zastavování a omezování výroby v továrních podnicích — nárok na státní příplatek k podpoře nezaměstnaných. Výnos ministerstva sociální péče ze dne 11. srpna 1934, čj. E 3200-718.

...ministerstvo sociální péče sděluje, že vládní nařízení čís. 76/1934 Sb. z. a n. obsahuje předpisy, jimiž se mimo stanovení zvláštních výpovědních lhůt upravuje na právním základě praxe příslušných orgánů, která dosud v podstatě se již fakticky prováděla při zastavování podniků vůbec anebo při omezování výroby a pod. s hlediska ochrany zaměstnanců. V podstatě tudíž nepůjde při provádění péče o nezaměstnané o nové poměry, nýbrž půjde jako dříve buď o zaměstnance, jejichž pracovní poměr byl úplně rozvázán anebo kteří z práce byli dočasně vysazeni a tak se stali nezaměstnanými. Propuštění nebo z práce dočasně vysazení zaměstnanci mohou ve smyslu platných předpisů uplatňovati nárok na státní příplatek k podpoře v nezaměstnanosti, a to zpravidla i v tom případě, když se musí nároky z pracovního poměru po propuštění zjišťovati pořadem práva.

Zákon o soukromých zaměstnancích. — Uspřádal Jaromír Hlaváček. — Zvláštní otisk svazku 6., roč. III. Archivu pracovního a sociálně pojišťovacího práva. — Nákladem Odborového sdružení československého. — Stran 92 (129 až 220).

Úvodem publikovány jsou vysvětlivky ministerstva spravedlnosti k osnově zákona o soukromých zaměstnancích pro připomínkové řízení, které představují obsáhlou a důkladnou důvodovou zprávu. K těmto vysvětlivkám jsou připojeny zpráva výboru sociálně politického poslanecké sněmovny č. t. 2720/III. vol. obd. posl. sn. a zpráva soc. pol. výboru senátu č. t. 1372/III. vol. obd. senátu. K jednotlivým ustanovením zákona jsou připojeny zpracované speciální partie zmíněných již vysvětlivek ministerstva spravedlnosti, které tak jsou obsáhlým komentářem.

Tento způsob publikace má svůj důvod v jednání, které předcházelo usnesení zákonodárných sborů. Návrh zákona o soukromých zaměstnancích č. 154/1934 Sb. z. a n. byl totiž předložen plenu poslanecké sněmovny sociálně politickým výborem sněmovny zprávou ze dne 3. VII. 1934 č. t. 2720. Usnesení sněmovny předložil pak plenu senátu soc. pol. výbor senátní zprávou ze dne 10. VII. 1934 č. t. 1372. Zprávy ty byly předloženy jako zprávy o návrzích poslanců Kleina, Teplanského, Tučného, Petra, Tauba, Köhlera, ing. dr. Touška a druhů a výbor konstatoval, že zprávou jsou vyřízeny návrhy č. t. 75, 114, 140, 433, 815, 826, 849. Základem jednání sociálně politického výboru poslanecké sněmovny a jeho návrhu byl však elaborát mimoparlamentní odborné komise pro zpracování návrhu nové-

ho soukromozaměstnaneckého zákona. Tato komise, o jejíž činnosti podávají zprávu sněmovní materiálu, jednala na základě osnovy soukromozaměstnaneckého zákona, vypracované ministerstvem spravedlnosti. Komise, vypracovavši návrh nového zákona, předložila jej všem příslušným činitelům s návrhem, aby elaborát byl vzat za základ zákonodárné úpravy pracovního poměru soukromých zaměstnanců. Ministerstvo spravedlnosti po poradách se zástupci obou zúčastněných zájmových skupin odborné komise elaborát upravilo a tak vznikl text osnovy, která pak spolu se zmíněnými již vysvětlivkami byla předmětem připomínkového řízení a základem jednání sociálně politického výboru poslanecké sněmovny. V důsledku toho také důvodové zprávy starších referentských návrhů ministerstva spravedlnosti nemají již bezprostředního významu. To platí také o odůvodnění četných iniciativních návrhů. Elaborát mimoparlamentní odborné komise odůvodnění postrádá.

Publikace jest doplněna podrobným věcným rejstříkem.

Práva a povinnosti soukromých zaměstnanců podle nového zákona. — Adolf Brumlík. — Úvod napsal Robert Klein. — Knihovna: Sociální politika svaz. 11. — Nákladem Jednotného svazu soukromých zaměstnanců v Praze. — Stran 62.

Informačnímu účelu spisku vyhovuje autor, vedle publikace textu zákona č. 154/34, soustavným výkladem nové právní úpravy smlouvy o práci soukromých zaměstnanců. S tohoto hlediska jest také výklad uspořádán, aby zájemci poskytli přístupnou a snadno srozumitelnou formou potřebnou informaci. Svým vhodným uspořádáním spisek svého účelu dosahuje.

Zákon o soukromých zaměstnancích. — Ant. Hartmann. — Stran 420. — Cena Kč 40.—. Nákl. Právníckého knihupectví a nakladatelství, Praha II., Lützowova 35. Vydání zákona obsahuje obšírný komentář jednotlivých ustanovení a pojmů, odkazuje na souviselá ustanovení jiných zákonů, zejména ob. zákona obč. ve znění III. dílčí novely o služební smlouvě a zákonů o exekuci na platy, srážky daní, pojistných příspěvků atd., a uvádí rozhodnutí nejvyšších soudů k věci se vztahující a přehled judikatury živnostenských a pracovních soudů v této věci. Jako dodatky připojeny jsou zákony o statkových úřednících (z 13. ledna 1914, č. 9. ř. z.) a o hospodářských úřednících (zák. čl. XXVII./1900), které zůstávají v platnosti, předpisy o pracovní době a nedělním a svátečním klidu a o ochraně domácího trhu práce.

Pensijní pojištění soukromých zaměstnanců, dr. Alois Jindřich a dr. Jaroslav Podlipský. — 1934, 8°, stran 672, cena v polokož. vazbě Kč 52. — Nákladem Právníckého knihupectví a nakladatelství, Praha II., Lützowova 35. V úvodu zmiňují se autoři nejprve o historickém vývoji pensijního pojištění. Následuje souborný popis pensijního zákona, který je doplněn četnými příklady a praktickými pokyny. Ve vlastním komentáři zákona jsou připojeny vysvětlivky k jednotlivým paragrafům, výklad jednotlivých zákonných rčení a obsáhla judikatura. Ke konci knihy obsahuje výťah z mezinárodních smluv a vládních nařízení, souvisících s pensijním zákonem, jakož i vzorce formulářů přihlášek, ohlá-

šek a odhlášek a žádosti za dávky. Kniha je doplněna podrobným jmenným ukazovatelem.

Ochranné vzorky. — JUDr. Josef Lachout a Josef Hradecký. — Stran 62. — Cena Kč 13'50 (váz. plát.). — Nákladem JUDr. Josef Lachout, Praha XII., čp. 1721. Příručka obsahuje mimo doslovný text zákona v dnešním znění a textů mezinárodních úmluv z oboru živnostenského vlastnictví (v revisi haagské) i výklad nejdůležitějších ustanovení zákonných a obsáhlu dosavadní judikaturu, t. j. rozhodnutí nejvyššího správního soudu, nejvyššího soudu a ministerstva obchodu z doby po převratu (resp. i judikaturu předválečnou), dále řadu praktických porad a pokynů, formuláře podání pro zápis a předpis vzorků, vzor plomocenství atd., jakož i obsáhlý abecední rejstřík.

Ochranné známky. — JUDr. Josef Lachout a JUDr. Josef Hradecký. — Stran 188. — Cena Kč 37'50 (váz. plát.). — Nákladem JUDr. Josef Lachout, Praha XII., čp. 171. Příručka obsahuje mimo doslovný text zákona v dnešním znění a textů mezinárodních úmluv z oboru živnostenského vlastnictví (v revisi haagské) i výklad nejdůležitějších ustanovení zákonných a obsáhlu dosavadní judikaturu, t. j. rozhodnutí nejvyššího správního soudu, nejvyššího soudu a ministerstva obchodu z doby po převratu (resp. i judikaturu předválečnou), dále řadu praktických porad a pokynů pro žalobu na výmaz známky, žalobu zjišťovací a žalobu trestní, pro řízení u ministerstva obchodu i nejvyššího správního soudu, pro postup řízení při zápisu známky, řadu formulářů podání, řadu příkladů výmazu slovních známek i známek slovních uznaných za způsobilé k zápisu, příklady známek slovních a obrazových resp. kombinovaných, jež byly uznány za podobné a konečně obsáhlý abecední rejstřík.

Řeč o problému podkarpatském a jeho vztahu k Československé republice. Dr. Edvard Beneš. Gen. komise Orbis (Praha XII.). Cena Kč 2.50. — Pod tímto titulem vydal Zemský výbor Čs. obce legionářské pro Podkarpatskou Rus v Užhorodě řeč, kterou zahraniční ministr dr. E. Beneš pronesl v podkarpatských městech.

Časopisy.

Soudcovské listy (roč. XV., č. 7). Doc. dr. Fr. Vážný: Vliv konkursu na soukromoprávní poměry. (Dokončení.) — (Č. 9.) Dr. M. Herzfeldová: Právo na klíčové. — (Č. 10.) Dr. Ervín Riedl: Zákonné přednostní právo zástavní daní a sociálně pojišťovací příspěvků na nemovitostech.

Juristen-Zeitung (roč. XV., čís. 12—16). Edm. Prochaska: Neue arbeitsrechtliche Bestimmungen. — Dr. D. Eisinger: Gesetzliche Schiedsgerichte.

Richterzeitung (roč. XVI., č. 7—9). Dr. Ervín Riedl: Das Vorzugspfandrecht der Steuern und Sozialversicherungsbeiträge.

Úrazové pojištění (roč. II., č. 3—4). Dr. Vladimír Sedláček: Odpověď na článek dr. F. Krause: »Ještě k pojmu cesty z práce a do práce v úrazovém pojištění.« JUC. Michal Fencel: Ručení za škody podle úrazového zákona. — Dr. Fr. Trnka: Reforma úrazového soudnictví.

Vychází 20. každého měsíce. — Předplatné ročně Kč 20.—, s přílohou »Archiv pracovního a sociálně pojišťovacího práva« ročně Kč 32.—, pro předplatitele časopisu »Odborové sdružení československé« Kč 12.—, s přílohou »Archiv pracovního a sociálně pojišťovacího práva« Kč 18.—. Redakce, správa a výtvarna v Praze I., Na Perštýně 11. — Majitel: Odborové sdružení československé. — Vydavatel a odpovědný redaktor Rudolf Tayerle. — Řídící redaktor Jaromír Hlaváček. — Tiskem Lidové knihtiskárny A. Němec a spol., Praha II., Hybernská ul. 7.

Novinová sazba povolena řed. pošt a telegr. 208.987-VII.-1927. Podací úřad Praha 25.